De DV

Dubiū ſiue obſcurū ꝟbū interꝑtandū eſt ꝓ
reo niſi in q̄ttuoꝛ caſibꝫ.ſ. qn̄ agit̄ de cauſa
liberali.de inoffi.teſta.de matrimonio.⁊ d̄
dote.vt de fi.inſtrumen.c.inter dilectos.in
glo.vlt̄.de re iudi.c.vlti. Itē dubia ſunt in
meliorē ꝑtē interꝑtāda.de re.iur̄.eſtote. In
q̇bꝫ ad cōem intelligentiā ꝟboꝝ recurren⸗
dum eſt.c.ex lr̄is.de ſpon.⁊ tutioꝛ via ī du⸗
bijs eſt eligenda.de homici.ad audientiā.
et de ſpon.iuuenis.

Dubius in fide eſt infidelis.de here.c.j.

Ducentarij dicunt̄ duces.vel magiſtri ducē
toꝝ militū.q̄rū dignitatē dicim⁹ ſubſtanti
uo noīe ducenam.

Dūmodo.vide glo.ī.c.nō ꝑt.de ꝑbeñ.li.vj.

Duellū d̄ꝛ ſingularꝫ pugna q̄ fit ꝓpter ꝓba⸗
tionē alicui⁹ ita vt q̇ vicerit ꝓbaſſe credat̄.
et vict⁹ in ꝓbatiōe defeciſſe.et d̄ꝛ q̄ſi duoꝝ
bellū factū ad ꝓbationē veritatis.acſi ꝑ te⸗
ſtes q̇s intentionē ſuā fundaſſet.vt.c.ij.de
pur.vul.Qn̄ aūt ſit licitū vel nō.no.glo.in
l.q̄ actione.§.ſi q̇s.ff.ad.l.aq̇l̄.vbi d̄ꝛ. Si
q̇s in colluctatiōe vl̄ pancracio:vel dū pu
giles inter ſe certāt ali⁹ aliū occiderit ⁊ in
publico certamīe ceſſat aq̇lia.qꝛ glie cau⸗
ſa ⁊ nō iniurie gr̄a dānū datū videt̄.Et du
ellū nō dꝫ fieri ꝑ eccl'ia.vt ī.c.j.de cle.pug.
in duel.Si tn̄ cleric⁹ faceret duellū ⁊ nō ſe
queret̄ moꝛs vl̄ mēbꝛi detrūcatio poſſet ex
ſui epi diſpenſatiōe in ſuſceptis miniſtrare
et etiā ꝓmoueri.vt in.c.ꝑall̄.Etiā de iure ci
uili duellū nō ꝑmittit̄.l.cū fili⁹.§.j.ff.de le.
ij.et ibi no.glo.fi.Et dicit ibi Bar.ſe audi⸗
uiſſe ab imperatoꝛe ꝙ nūꝗ̄ duellū ꝑmittat̄
q̇nꝗ̄ req̇runt̄.Primū ꝙ ille q̇ ꝓuocat̄ ſit ſu
ſpect⁹ vl̄ diffamat⁹.Secundū ꝙ nō poſſit
vera ꝓbatio haberi de eo de q̇ inculpatur.
Tertiū ꝙ ꝓuocat⁹ ſit par vel maioꝛ ꝓuo⸗
canti.qꝛ minoꝛi vl̄ inferioꝛi nō licet aſcēde⸗
re ad ſuꝑioꝛē.Quartū ꝙ cā ſit ꝑſonal̄ et nō
pecunialis.Quintū ꝙ electa ſit ꝑ duellum
via armoꝝ:et non via ſtrepitus iudicialis.
Sed Io.de imol̄.dicit ꝙ reꝑperit ſc̄m leges
feudoꝝ in tribꝫ caſibꝫ ꝑmiſſum eſſe duellū.
Prim⁹ in ti.de pa.tenē.§.ſi q̇s hoīem.ī.c.
j.col̄.x.Scd̄s in eadē inſtitutiōe.§.ſi quis
aliū.Tertius etiā eadē inſtitutiōe.ī.§.ſi q̇s
miles.vbi videt̄ inuenire ꝙ in q̄libet cā ca⸗
pitali ꝑt fieri duellū.lꝫ glo.ꝯ teneat de iure
lombardoꝝ.q̄ glo.remittit ad ſum.Hoſt.
boniuen.q̇ fecit tractatū de pugna ⁊ duello
Et dicit̄ etiā duellum monomachia a mo⸗
nos qd̄ eſt vnū.et chia pugna.q̄ſi vnica et
ſingularis.et id̄ inter laicos ꝓhibet̄.qꝛ in
eo de⁹ tēptat̄.ij.q.v.c.monomachia. Nec
obſtat exemplū dauid pugnātis cū golia.
qꝛ ꝓuilegia paucoꝝ nō faciūt cōem legem
xxvj.q.ij.c.nō exēplo. Et in his q̄ raro fi⸗
unt miraculū ē.in aut.de ꝯſulibꝫ.§.j.circa
mediū.col̄.viij.

Duplicatio ē allegatio q̄ dat̄ reo ad īfirmā⸗
dū replicationē actoꝛꝫ.vt inſti.de repli.§.rur
ſum.⁊ no.ī ſpe.d̄ excep.§.nūc d̄ replicatōe.
Vel ſc̄m alios ē eliſio vl̄ ānihilatio replica
tiōis.⁊ hꝫ fieri a reo ꝯ replicationē actoꝛis

Duplicitas ꝓhibet̄ in ſex caſibꝫ.vt no.Ar⸗
chi.xviij.q.ij.in nullo.

Duplonia.vt.ff.d̄ ꝟ.ob.ꝯtinu⁹.§.cū ita.Eſt
iter duplicatū vel ſterilitas ſc̄m glo.ibidē.
nā tex.ibi exponit dicēs.Neqꝫ duplante ī
diebꝫ ac noctibꝫ ⁊ oī tēpeſtate ꝯtempta iter
cōtinuare cogat̄.q̄ſi dicat:h̄ duplonia fa⸗
cit.nā tex.ibi ꝓhibet eū q̇ ephesi daturū ꝓ⸗
miſerit.nec cū duplonia te cogi iturum nec
tā delicate ꝓgredi vt repꝛhenſione dignus
appareat.Vel ſ̄ duplonia d̄ꝛ iſte q̇ dupla⸗
ta vtit̄ dieta.vel eſt ille q̇ foꝛtuitu tꝑis euen
tu de duabꝫ dietis facit vnā.

Dūtaxat.de h̄ vide Archi.de reſcrip.ſtatu⸗
tū.§.in nullis.li.vj.et de iureiur̄.c.j.eo.li.

Duplois vel diplois eſt duplex veſtis.

De EC

Ecleſia ſecun⸗
e dum Archi.de elect.fundamēta
li.vj.in ꝑn.multis modis dicit̄.
Qnꝗ̄ dicit̄ collectio ſanctoꝛuꝫ.vt.xxij.q.j.
nuptia rū.xxxij.q.iiij.recurrat.in fi.Scd̄o
eſt catholicoꝝ vel fidelium collectio.de cō
ſecra.di.j.eccleſia.et ſic ſumit̄.iij.q.iiij.en⸗
geltrudam.Et nota ꝙ ſicut ex decre.Iulij
pape.c.ij.ſumit̄ tūc eccleſia eſt nomē grecū
et d̄ꝛ in latino conuocatio:ꝓpter hoc ꝙ oēs
ad ſe vocat.Et de expoſitiōe hui⁹ nois ec⸗
cleſia.vide.c.querelam.ne ꝑla.vi.ſuas ſub
an.cen.conce.in glo.vbi no.Nā ſynagoga
eſt ꝯgregatio q̄ ꝓpꝛie eſt iudeoꝝ.Sed ꝯuo
care ꝓpꝛie eſt vtentium rōne.Congregari
aūt ſolent pecoꝛa vt dicit Hugo.Et dicit̄

catholica.i.vniuerſalis:q2 p vniuerſuz mū
dum eſt cōſtituta.ita exponit glo.C.de ſū.
tri.⁊ fi.ca.ſup rubꝛi. Uel vniuerſalis d2.i.
generalis in eadē doctrina ad inſtructionē
vel admiſtrationē.vt in palle.c.iulij pape.
Uel d2 eccleſia ſm grecos ab eccleis qd ē
miſerās.q2 ipa plena miſcōia eſt. Nā nūq3
claudit gremiuz ſuū redeuntibꝫ.C.de ſum.
tri.in epl'a.inter claras.q̄ eſt Jo h̄is ſanctiſ
ſimi archiepi vrbis romane ad Juſtinia-
num imperatorē ⁊ incipit. Uictoꝛ iuſtinia
nus pius.et habebit ſex calūnias. Et de he
re.ſup eo.li.vj. Tertio ē collectio malignā
tiū.ps. Odiui eccleſiā malignantiū Quar
to eſt muroꝝ ambit9.et vide glo.in ꝟ. ma-
tricē.in cle.j.de ſen.excō.ibi cōcoꝛdantie.⁊
qn̄q3 ſumit p materiali eccleſia ⁊ eccl'ie pa
rietibꝫ. Quinto eſt corp9 xpi. Sexto platu-
re eccl'ie. Septimo obuentiōes eccleſiaſti-
ce puenīetes rōe eccl'ie. Octauo epalis ec-
cleſia.et hāc deſpōſat eps qū ꝯſecrat. No-
no viri eccl'iaſtici.lxiij.di.c.j. Decimo cano
nici matricꝫ eccl'ie.xiij.q.j.§.vlt. Undecio
maioꝛ ps capituli.lvj.di. ap'lica. Duodeci
mo ſignificat epm tm̄.vij.q.j.ſcire. Trede-
cimo eſt q̄libet eccl'ia puincie cathedralis
nō romana. Nā appellatiōe eccl'ie matricꝫ
intelligit eccl'ia cathedralis:ſ3 nō romana.
vt i.c.cū ſup.de vſupallij.vide glo.⁊.i.c.cū
clerici.de ꝟ.ſig.et.x.q.j. Antiquo eccl'ie ca-
thedral' noīe etiā intelligit epi ⁊ capitulū il
lius eccl'ie:⁊ nō alij clerici. Et eccleſiaꝝ bo
na ſunt dei.licet em̄ oīa ſunt ei9:h tm̄ ſpecia
lius. Et eaꝝ res ⁊ pſone diuio ⁊ hūano iu-
re ab exactiōibꝫ ſecularium pſonarū ſūt imu-
nes.c.q̄3.de cen.li.vj. Et eccl'ia nō d3 di-
tari cū aliena iactura.liij.di.general'.d pe.
ſuā.ff.de ꝯdi.inde.l.nā hec natura.

Ecce.no. Paul9 i ꝯmēto.c.iij.loco de pbat.

Etiam illa dictio implicat.C.ſi tu.vel cur.l.
etiā.et.l.fi.

Ecule9 eſt gen9 tormēti ad modū crucis di-
ſpoſitū.C.de male.et mathe.l. et ſi excepta
in fi.de h.xxiij.q.j.c.j.p Archi.

De ED

Edes ſm Azo.dicunt edificia vrbana.ſicut
ville ruſticana.ita exponit.ff.de ꝟ. ſigni.l.
fundum.

Edere actionē ſm Azo.in ſum.C.de eden.
eſt exp̄mere vel deſignare ius q̄ quis petit
aliquid ab aliquo in iudicio. Et aūt editio
actionū vel p libellū iudici oblatū.ſ.vt per
eū reo det et ipe deliberet vel ī alio que ipe
deſcripſit.vel ſine libello dictāte auctoꝛe vl'
ſapiēte ſuo q̄d tūc eſt dictatur9.aut q̄ iure ē
vſurus.ff.eo.ti.l.j.§. edere.

Editio inſtroꝝ ſm Hoſti.in ſum.de fide in-
ſtru.§.an inſtrm̄ edi poſſit ⁊ q̄liter fiat. Et
editio inſtroꝝ pt dici copiatio vel cōicatio
facta corā iudice:vl' eo pūte ſiue aduerſari9
ſit pn̄s ſiue nō ſaltē cū cōſulet.vt.l.j.§. edi-
tiones.ff.de eden.vbi de editiōe inſtrumen
to.in glo.ibidē. Nā edere eſt oſtēdere ⁊ co-
piam deſcribendi facere.vt notat in.c.j.de
pbationibus.

Edictū qn̄q3 eſt idē qd mādatū pncipis.f3
illud Luc.ij. Exijt edictū a ceſare auguſto.
Qn̄q3 idē eſt qd generale ſtatutū pncipis.
vn̄. Edicūt reges:indicit feſta ſacerdos. Et
differt a ꝯſtitutiōe.q2 ꝯſtitutio pt eſſe gene
ralis vl' ſpecial'.vt.l.j.ff.de ꝯſti.pn.et ſic ac
cipit.C.de edic.diui adri.tol.et ſilibꝫ. Qn̄-
q3 idē eſt qd ſtatutū vel mandatū ptoꝛis:ſi
cut oīa ptoꝛia edicta.vt edictū de albo ſcri
bendo.et de in ius vocando.et de hmōi de
q̄bꝫ vide Spe.de acti.ſeu peti.ponendis.
§.poſtremo.ꝟ.nūc dicam9.de edit. Et q̄dā
alia differētia edictoꝝ eſt ⁊ diuiſio: q2 que-
dam ſunt phibitoꝛia.vt edictum de teſti.et
matrimonio. q̄dā pmiſſoꝛia.vt de iureiur.

Edictū phibitoꝛiū eſt illud in q̄ regulariter
oīs pmittit q̄ nō phibet.vt in pcuratoribꝫ
et in teſtibꝫ.ff. de teſt.l.j.et de tranſla.pla.c.
inter coꝛpoꝛalia.

Edictū pmiſſoꝛiū ſm Jo.caldˀ.de ſupplē.ne
gli.pla.romana.li.vj.eſt illud qd regularit
eſt phibitoꝛiū:et tm̄ in certis caſibꝫ pmittit.
vt in.c.romana.pall'.

Edictum carbonianū. Require ſupꝛa Car-
bonianum.

Edictuz diui adriani ſm Azo.in ſum.C.de
edic.di.adri.tol.ꝯtinebat q ſi ſcript9 heres
poſtularet ſe mitti i poſſeſſionē nō aliter fie
ret miſſio niſi viceſima ps daret reipublice
Et q2 multe erāt interptatiōes ⁊ diſtinctio
nes circa hoc edictuz facte:ideo hodie ſub
lato hoc edicto fit miſſio in poſſeſſionē re-
rum hereditariarū iuxta diſpoſitionē quā
ibi diſponit ſeu ponit Azo. Et ideo poni-
tur vna rubꝛica de edicto diui adri.toll'.in
vj.lib.C.

Edictũ edilicıũ đr idẽ qđ actio edilicia. Nã actio edilicia ab edicto edilicio deſcẽdit. vt l. cũ aũt. §. he actiões. iũcto. §. edilicie. in. l. fi. ff. de edi. edic. de h̃ reqre s̃. actio edilicia.

Edictũ p̃torıũ ẽ qđ p̃tor edixit iubẽdo: mandãdo vl' ꝯſtituẽdo. vt fecit in edicto đ dam. infec. vt. ff. de dam. infec. l. p̃tor ait. ⁊ ĩ alĳs pluribꝫ forte ꝑ eodẽ ſumit̃ h̃ mãdare ⁊ iubere. licꝫ al's differant. vt no. ff. ꝙ iuſſu. l. j. ꝟ. neqꝫ putet q̃ſqꝫ h̃ ꝯuiter aduerſus eos ꝯſtitutũ. ff. nau. cau. ſta. vt s̃. dictũ eſt.

Edictũ ſucceſſorıũ ſm Azo. in ſum. C. eo. ti. eſt q̃ ꝓuidet̃ creditoribꝫ. Et dicit ibi glo. ꝙ eſt qđ p̃oribꝫ nõ petẽtibꝫ ſequẽtibꝫ petẽtibꝫ ꝑmittet̃. et eſt ĩ ea. l. de gradu ĩ gradũ: de capite in caput. C. de ſuc. edic. l. j. Nã illđ edictũ ꝓpter creditores inductũ ẽ. ff. eo. l. j. vbi illa ſcripta q̃ſi de ꝟbo ad verbũ poſita ſunt. et h̃ iđ. ne creditoribꝫ lõgior mora fieret dũ bona hereditaria vacua ſine dño diutꝰ iacerẽt. Bñ igit̃ putauit p̃tor p̃ſtituere tempꝰ his q̃bꝫ bonoꝝ poſſeſſiones detulit ⁊ dare ſucceſſorẽ inter eos vt citius poſſent creditores ſcire vtrũ habeãt cũ q̃bꝫ cõgrediant̃ an bona vacantia fiſco delata ſint an potꝰ ad bonoꝝ poſſeſſionẽ ꝓcedant q̃ſi ſine ſucceſſore defuncti.

Edilis olim dicebat̃ q̃ nõ ſolũ cõſtituebat̃ a plebe ad h̃ vt p̃eſſet edibꝫ. vt. ff. de ori. iur̃. l. ĳ. §. itẽ vt eã. ſed etiã p̃fuit plebiſcitis q̃ etiã edituus dicebat̃. a noĩe edes: et a ꝟbo tueoris. qꝛ tuebant̃ edes. vt inſti. de tute. §. tutores autẽ. ne in ciuitate eſſent domꝰ ruinoſe vel inordinate poſite ĩ p̃iudiciũ reipublice. deinde plebs ſibi p̃res creauit q̃ etiã plebẽ excederẽt de numero patrũ. vt. ff. de ori. iu. l. ĳ. §. deinde. v. et. vj.

Ediles curules ſũt ꝯſtituti poſtq̃ꝫ placuiſſet plebi q̃ etiã curãt de edibꝫ patrũ ⁊ negociationibꝫ. vel etiã de edẽdis habebãt. vt no. ff. de offi. p̃fec. vigi. l. j.

Edilis cerealis đr a cerere. qꝛ p̃fuit annone. id eſt frumẽto diſtribuẽdo. Itẽ etiã đr p̃fectus annone. de q̃bꝫ edilibꝫ in p̃al. l. j. et. l. ĳ. §. deinde. ff. de ori. iur̃. hic tñ ꝓprie vel ĩpropꝛie de edo dis. et nõ de edibꝫ edilis dicit̃. nec etiã ſpectat ad eũ cura ediũ ſed ediliũ. Qñqꝫ ẽ altertꝰ admĩſtratiõis nomẽ alĳ impoſitũ ꝑ vſurpationẽ eiꝰ. et quidã credunt vocari ꝯtinue annone p̃fectũ. Azo tamẽ in ſum. C. de offi. p̃fec. anno. dicit ꝙ annone ⁊ publice functiones a q̃libet debẽt p̃ſtari. ſi tunc qñ aliq̃s ꝓuilegio vel p̃ſcriptiõe pretendebat excuſationẽ p̃fectus annone de h̃ cognouit: et aliqñ imponebat̃ ei pena. xxx. librarũ auri.

De EF

Effuſionis ꝟbũ abundantiã ſignificat. xvj. q. j. reuertimini. xlĳ. diſt. ſepe. vide glo. de ſen. excõ. c. cũ illo. ĩ ꝟ. ſanguinis effuſione.

Effuſio ⁊ eiectio. Req̃. ſup̃ actio de effuſis.

Effeminati dicunt̃ q̃bꝫ virilia excidunt̃. vel ſodomite.

Effractores dicunt̃ q̃ ſiue diurni vl' nocturni furãdi cã ſolẽt domos effringere. vt. ff. đ effra. ⁊ expila. l. j. ⁊. ĳ. vl' q̃ carcerẽ ſeu aliud frãgũt vt euadãt. Et alit̃ puniẽdi ſt̃ diurni ⁊ alit̃ nocturni. qꝛ atrociores ſũt ⁊ acerbiꝰ puniuntur. vt. c. ſi perfodiens. de homici. ⁊ ff. ad. l. aq̃l'. l. j.

De EL

Electio ſm Jo. eſt alicuiꝰ ꝑſone idonee ad dignitatẽ vel fraternitatẽ ſiue ſocietatẽ ſuata forma canonice facta vocatio. ⁊ hoc mõ electio ſumit̃ ſtricte. q̃uis eligere ad multa ſe habeat. vt etiã no. Hoſt. ĩ ſum. eo. ti. §. j. ĩ p̃n. Vñ ad electionẽ tria req̃runt̃. ſ. auctoritas. numerꝰ. ⁊ zelus. auctoritas ꝯſiderat̃ ĩ dignitatibꝫ ⁊ meritꝫ vite. zelꝰ cõſiſtit in aĩo: vt ſine carnali aĩo fiat. ſꝫ ſm meritũ ꝑſone eligẽde. viĳ. q. j. ſi g̃. licet ꝯ iſtã ꝯditionẽ ſepius cõmittat̃ electio de facto: non de iure. Vñ q̃druplicit̃ eligi ſolẽt. vel q̃ttuor portꝫ intrare viri eccleſiaſtici. Vñ poeta. Quattuor eccleſĳs portas intrat̃ ad oẽs. Ceſarꝫ et ſymonis ſanguiniſqꝫ dei. Prima ptꝫ magnis numo ſꝫ altera charis. Tertia ſꝫ paucis q̃rta patere ſolet. De numero ptꝫ. Debet g̃ electio fieri ſm iſta tria: habito reſpectu meriti ad merita. zeli ad zelũ. nũeri ad numerũ. Si tñ ex vna p̃te ſit dignitas ⁊ zelus melior tã reſpectu eligentiũ q̃ꝫ electi. et ex alia p̃te numerꝰ maior certe ꝓualebit dignitas cũ zelo ĩpi nũero. vt. ff. de elec. c. eccleſia vr̃a. Itẽ differũt electio: collatio ⁊ p̃ſentatio. Nã electio fit ꝑ collegiũ ad dignitates. ⁊ papa ꝯfirmat. ⁊ q̃dlibꝫ collegiũ đꝫ eligere p̃latũ ſuũ niſi aliđ ſit de ꝯſuetudie l' ꝓuilegio vt đ elec. ⁊ elec. ptãte. c. j. Collatio fit ad bñficiũ ſimplex. et ꝑtinet de iure cõi

ad epm ꝑ totā dioceſim cū ꝯſenſu capituli niſi aliud hēat ꝯſuetudo vl' ꝑuilegiū. ⁊ dat plenū ius. nec indiget ꝯfirmatiōe. Sꝫ pn̄tatio ꝑtinet ad patronū: nec dat plenū ius pn̄tato. ſꝫ reqrit̄ inſtitutio ⁊ iueſtitura epi. vt ꝑ to. ti. de iurepatro.

Elemēta ꝓma ſunt q̄ttuoꝛ ex q̄bꝫ oīa corpa cōſtituunt̄. q̄bꝫ viribꝫ tot⁹ mūd⁹ gubernat̄. ſ. terra frigida ⁊ ſicciſſima. aq̄ humida ⁊ frigidiſſima. aer calid⁹ et humidiſſim⁹. ignis ſicc⁹ ⁊ calidiſſim⁹. ꝓmū melancolicū. ſcōm flegmaticū vel fleumaticū. tertiū ſanguineum. ⁊ q̄rtū colericū. vt no. glo. i ꝓemio inſti. ſup ꝟbo. ꝓma elemēta.

Elogiū idē eſt qđ teſtamentū. Vel đr etiam eulogiū vt infra dicet̄.

De EM

Emancipatio ſm Azo. e. ti. eſt relaxatio patrie poteſtatis corā iudice facta. ⁊ đr q̄ſi extra manū. i. poteſtatē pr̄is poſitio. q2 qn̄ filius extra manū pr̄is ponit̄: tūc emācipat̄. vt i ti. C. de emā. libe.

Emācipat⁹ đr fili⁹ vl' nepos q̇ a iugo a ptāte vl' manu pr̄is vel aui ē relaxat⁹. et ſui iuris effect⁹. q2 emācipare eſt a ptāte manu. et a iure patrie ptātis dimittere vel liberare. Sꝫ manumittere ē ſuū a ſeruitute eripe vl' emittere ſeu ſinere. Et ſic emācipatio ꝑtinet ad liberos. ⁊ manumiſſio ad ſeruos. Et nota ꝙ de⁹ emācipauit hoīem dū dedit ei liberū arbi. ⁊ ſic ſum⁹ filij dei emācipati. c. niſi cū ꝓdē. de renūc. §. verū. vbi đ h̄ glo.

Emāſoꝛ đr q̇ diu vag⁹ fuit extra caſtra. tandem rediēs ad caſtra. vt. ff. de re mili. l. iij. §. emanſoꝛ. Et ponit̄ de pe. di. j. §. pene. vel đr q̇ eminente lite fugit extra caſtra: et pace reformata redit.

Embola felix appellat̄ vel romanoꝝ iuuentus excreſcēs. vn̄ ann⁹ biſextilis đr emboliſmus vl' emboliſmal'. q2 creſcit i vno die. de h̄. C. de ſa. ſanc. ec. l. iubem⁹. i glo.

Emergere eſt aliq̇d ſubito euenire vl' accidere. ⁊ ſic forte accipit̄. C. de adminiſt. tu. l. cū q̄dā. ꝟ. ſine hmōi. Et nota differētiā inter illa q̄ ſit q̄ſtio emergēs et incidēs ⁊ quō differāt eſt glo. optima. c. j. đ oꝛ. cog. Et dicūt ibi doc. ꝙ incidēs reſpicit negociū ꝓncipale. et tāgit merita ei⁹ ſiue ſit acq̄ſitū an̄ ſiue poſt lit. ꝯteſt. Emergēs ꝟo tm̄ ꝓceſſum reſpicit ⁊ tendit ad ipm impediendū ſiue etiā an̄ ſiue poſt lit. ꝯteſt. oꝛiat̄. Et đr emergēs q̄ſi extrinſec⁹ eueniēs. et nihil cōe hꝫ cū negocio ꝓncipali. Sꝫ incidēs intrinſeca reſpicit negociū ꝓncipale. Quāuis em̄ vtrūq3 oꝛiat̄ ex circūſtantijs tn̄ in h̄ intereſt. q2 ex circūſtantijs cauſe vel negocij ꝓncipal' et emergēs ex circūſtātijs iudicij l' ꝓceſſus Vn̄. Incidēs ꝑimit: emergēs iurgia differt. Et ad ſaluandū glo. pal. q̄ videt̄ deficere i differētia quā potuit. q2 incidēs etiā in iudicio ꝑt oꝛiri. ſ. opponēdo pactū de nō petēdo. ⁊ emergēs qn̄q3 an̄ lit. ꝯteſt. vt ſi excipiat̄ de excōicatione an̄ lit. ꝯteſt. Dicas ꝙ incidēs đr hr̄e cām vetuſtiorē ad negociuꝫ ꝓncipale. Sꝫ emergēſ đr de nouo oꝛiri. q2 tēdit ad īpugnandū. ⁊ an̄ ꝓceſſum đ nouo factū eſſe nō poterat: cū nō poſſet īpugnare nō ens. fac. c. ad diſſoluēdū. de deſpō. impu. et ē glo. bona i. l. qđ iuſſit. ff. de re iudi. q̄ dat exēplū incidēs. vt ſi actoꝛ đr fu⁹ emergēs vt teſtē nō admittēdo. Et ibi doc. plene notāt de h̄ an ꝑtoꝛ vl' iudex poſſet reuocare interlocutoriā ꝑ quā q̄ſtio incidēs vel emergēs decidat̄.

Emiola. i. ſeptupla. ꝯpoſitū ab emi. i. dimidiū. et olon totū. q̄ſi ꝯtinēs totū ⁊ dimidiū. et eſt vſura q̄ ꝯtinet totū. et alterā ei⁹ ꝑtē. vt ſi de q̄ttuoꝛ ſolidis accipiāt̄ i fine anni ſex.

Emeriti dicunt̄ milites veteres q̇ iā ſūt a militia ſoluti. vt. ff. de vetera. mili. ſuc.

Emptio. Re. ſ. ꝯtrahēda emptio. ⁊ ꝯtrahit̄ poſtq3 de ꝓcio ꝯuenit̄ ea mēte vt ꝓciū ſoluat̄. Nā ſi imaginarie ⁊ ꝑ ſil'itudinē đ ꝓcio cōueniret̄ emptio nulla eſſet: ⁊ ꝯtrahit̄ ſolo cōſenſu ſiue inter pn̄tes ſiue inter abſentes ꝑ nūciū vl' epl'am. vt ꝓbat̄ inſti. e. ti. in ꝓn. et. ff. eo. li. j. §. vlt. et. l. ij. §. j. et arre datio eſt argumentū emptionis.

Emptoꝛ bone fidei đr eē q̇ aut ignorauit rē alienā. aut putauit eū q̇ vendidit hr̄e poteſtatē vendendi.

Emphiteoſis ſm Azo. i ſum. C. de iure emphi. ⁊ ſm Hoſt. i ſū. rubri. de loca. ⁊ ꝯdu. §. q̇d ſit emphiteoſis. đr ꝙ emphiteoſis grece ē melioratio latine. Ab initio em̄ ſterilia tm̄ ꝑ hūc ꝯtrū ꝯcedebāt̄. vt is q̇ acciperet rē in meliorē ſtatū deduceret. et ſterilē fertilēꝫ redderet. poſtea tn̄ ꝑmiſſum ē de rebꝫ fertilibus ⁊ fructuoſiſſimis emphiteoticari poſſe. vt. C. de iure emphi. l. j. in ꝓn. Et đr emphiteoſis vel emphiteotic⁹ cōtract⁹ ille qui in

me.. ..tionibꝫ ⁊ in rebꝫ ſoli tm̃ ꝯſiſtit. Ec
cleſiaſticꝰ aũt emphiteoſis ꝯſiſtit ĩ his ⁊ eti
am in ipis mobilibꝫ q̃ ad h̾ ꝯgrua videnť
iconomo. vt. C. de ſa. ſanc. eccle. ĩ auť. ꝑpe
tuo. et auť. leges q̃s ⁊ alijs gubernatiõibꝫ.
et put cõiter dr̄: tũc emphiteoſis ẽ media in
ter locationẽ ⁊ venditionem. Et ita diffinit
Zeno imparoꝛ. imo dicit dictũ ꝯtractũ eſſe
q̃ddã tertiũ genꝰ ab emptiõe ⁊ locatiõe ſe
paratũ. vt. l. j. C. de iu. emphi. q̃ lex ẽ Zeno
nis. Sꝫ Hoſti. ſuã diffinitionẽ ſcḋm hãc in
tellexit. vtputa quẽadmodũ Hoſti. dic. ⁊ ẽ
h̾ iõ. q2 decretal' potuit emphiteotã ponere
ſub ti. de loca. et ꝯduc. q2 magꝭ ſilis eſt em
phiteoſis locationi q̃ꝫ vẽditiõi cũ dñiũ re
tineať ⁊ aliq̃d certũ annuatim recipiať. vi
de ſpe. d̾ loca. ⁊ ꝯduc. §. nũc aliq̃. Inde em
phiteoticꝰ ca. cũ. adiectiuũ. vñ dr̄ emphiteo
ticus cõtractꝰ. emphiteotica ꝯceſſio. ⁊ em
phiteoticũ inſtrm̄. Inde etiã emphiteoti
co as. i. emphiteoſim ꝯcedere. et eſt natura
huiꝰ ꝯtractꝰ vt ſoluať pẽſio ſic ꝯuentũ ẽ ni
ſi res ex toto pereat. Itẽ ꝙ licet dño aucto
ritate ſua emphiteotã ⁊ eiꝰ ſucceſſorẽ expel
lere ſi ꝑ trienniũ ceſſauerit ſoluere penſionẽ
ſed emphiteota eccl'ie ꝑ bienniũ repelli pt
ſi nõ ſoluerit penſionẽ

Emphiteota

Emphiteota vl' emphiteoticariꝰ dr̄ ille qui
agrũ ꝯduxit vl' accepit ad tps colendũ ſub
certo p̄cio. Cuiꝰ ꝯriũ dñs vuilradꝰ tenuit.
vicꝫ ꝙ nũq̃ꝫ ad tps: ſꝫ hñ ꝑpetuo tpe cõdu
cit q̃ꝫdiu viuet hereditario iure tenendũ ⁊ co
lendũ ſub certo p̄cio ⁊ certꝭ ꝯditionibꝫ put
inť ipos ꝯctũ eſt. ꝑ. l. j. C. de iure emphi. ibi
ꝑpetuo ſtabilitate. ff. ſi ag. vecti. vl' emphi.
pe. l. j. §. q̃ i ꝑpetuũ. Et dixit h̾ expſſum eſſe
in. l. j. §. quicũq̃ꝫ. C. de fun. patri. vl' ꝑpetua
ſcriptura interueniẽte. et ꝯſenſu vtriuſq̃ꝫ. i.
dñi ⁊ emphiteote adhibito in h̾ ſtatim. ſcꝫ
vt dñs aliq̃d ꝓ re accipiat ſcḋm ꝙ inť eos cõ
ueniret vl' pecuniã vel aliã rẽ. puta p̄diũ ali
qd̾ vel ſil'e vt ꝓpꝛiũ ſit dñi. Itẽ vt h̾ emphi
teota de ceterꝭ annis ſingul' vel duos vene
tos vel ſil'e ſoluat ĩ ſpecie redditus. put ait
Azo. i ſum. C. de iure emphi.

Emphiteomata

Emphiteomata vl' emphineumata ſcḋm Azo.
eo. ti. ſunt res meliorate. et ita exponit tex. l.
iij. C. eo. ti. vl' melioratiões q̃bꝫ ager laboꝛe
ſic retinẽtis melioꝛ efficiť.

Empleumata dicũť impoſitiões. vñ emple
grece eſt ĩpoſitio latine. vel ſũt ſupſtitiões
ſiue ſupabudãtie. Item empleuma eſt emi
nẽs ſcriptura. Et dic. Accur. ĩ. l. tigni. ff. ad
exhi. ꝙ empleumata ſunt oꝛnamẽta vaſoꝝ
vel oꝛnatꝰ aut varietates coloꝝ. vt. ff. d̾ vi.
tri. et ole. lega. l. iij. §. j.

Emolumentũ capiť ꝓ ſuſtentamẽto ĩ diſpo
ſitiõe ꝯtẽto. et onere ſibi annexo: q2 ex emo
lumẽto regulať onꝰ vt onerꝭ vel q̃libet alio
medio diſponẽte ꝯcluſuꝫ videť. et materia
ſubiecta patiť. Verbi grã. Lego titio decẽ
et volo ꝙ det ſeio. xv. nõ tenet onus in q̃n
q̃ꝫ. ⁊ ſic in excedẽti q̃ꝫtitate. l. imparoꝛ. §. j. ff.
de lega. ij. Rõ. q2 licet hec ſit volũtas teſta
toris. tñ materia ſubiecta nõ patiť h̾ ſignifi
catũ. ſ. onus eſſe ſine emolumento vel citra
emolumentũ. q2 quẽ nõ honoro eundẽ nec
onerare debeo. Itẽ ibi. lego decẽ tibi vt des
titio librũ tuũ q̇ valet q̇ndecim ſi acceptas
x. teneris ad onus libꝛi valẽtis quindecim.
l. ipatoꝛ. §. enimuero. de leg. ij. Rõ. q2 ſigni
ficatũ ſumiť ex ꝟbis teſtatoris ⁊ accepta
tione legati. nã ꝑ acceptationẽ viderꝭ rẽ tu
am tm̃ extimaſſe in q̃ oneratꝰ es. Itẽ ibi. te
ſtatoꝛ legat tibi decẽ ⁊ rogat vt ſtichũ ſeruũ
alienũ q̇ valet quindecim titio des. ſi acce
ptas legatũ nõ teneris titio vltra emolu
mentũ. l. generaliť. §. q̇ alienũ. ff. de fideicõ
miſ. here. Rõ. q2 acceptãs verſiſir ignoꝛat
valoꝛẽ rei aliene. Itẽ ibi. teſtatoꝛ legat tibi
fundũ valentẽ centũ: ſi centũ dederis here
di alieno. ſi onerarꝭ reſtituere fundũ: nõ te
neris vltra emolumentũ. l. ciuitatibꝫ. §. j. ff.
de le. j. Silr ſi fundꝰ legatꝰ ẽ titio: ⁊ onera
tus ẽ in dãdo aliũ fundũ q̇ eſt maioris va
loris: nõ tenet onus vltra emolumentum.
p̄al. l. imparoꝛ. Itẽ ibi. teſtatoꝛ legat men
ſam q̃ eſt debitoris ⁊ creditorꝭ: legatariꝰ ac
ceptat et onus debitoris eſt vltra emolu
mentum: tenet onꝰ. vt ĩ. l. cũ pr. §. menſe ne
gociũ. ff. de le. ij. q2 ex vniuerſitate cõcurrit
volũtas teſtãtis et acceptãtis. Vñ nota ꝙ
minꝰ emolumentũ nõ patiť maiꝰ onus ſed
tñ onꝰ nõ cẽſeť minꝰ q̃ñ vere vl' ficte ẽ eq̃le.
et ſic diminuto emolumẽto diminuiť onus
in q̃ꝫtũ eſſet emolumẽto maiꝰ. et h̾ verꝝ niſi
vbi põt culpa imputari hñti emolumentũ
Sꝫ tũc nec onꝰ videť maiꝰ: q2 eq̇paraſſe vi
deť ei finaliť poſt multa dicta Bar. et doc.
in. l. plauciꝰ. ff. d̾ ꝯdi. et demõ. Cõcludiť ꝙ
emolumẽtũ onꝰ ſibi iniunctũ regulat vtro
luntas diſponẽtis vel acceptãtis declarat

Emologari.al's omologari eſt cōfirmari vt dicimus ꝙ arbitriū emologaꝛ.i. cōfirmaꝛ ſilētio decē dierū tacite vel expſſe ſm Hoſt. in ſum.de arbi.§. effectus.

Emunitas ſm Hoſt.in ſum.eo.ti.ē libertas cōceſſa eccleſijs vl' eccleſiaſtic; pſonis ꝛ reb; alijs ad eas ſpectantib;. Uel eſt ꝓuilegiuʒ eccleſiaſtice libertat; vl' pſonaꝝ vel rerū ad eā ptinentiū. Diciꝛ aūt emunitas q̄ſi extra munia.i.officia vl' onera a q̄b; eccleſie ſunt immunes.vt eo.ti.c.eccl'ie.vū loc⁹ ꝯſecrat⁹ ſcʒ eccl'ia hʒ immunitatē.i. libertatē vt nullus inde trahaꝛ p vim niſi in caſib;.ſ.ſi fugiēs ad eccleſiā ſit public⁹ latro.vl' nocturnus depopulatoꝛ agroꝝ.i.deuaſtatoꝛ fructuū in agris.Etiā ſi in ipa eccleſia cōmiſit homicidiuʒ.furtū vel maleficiū.qꝛ fruſtra auxiliū legis imploꝛat q̄ cōmittit in legē. de vſur.qꝛ fruſtra.de appel.c.an ſit.C.de iure deli.l.ſanxim⁹.§.ſi vero.Uel dꝛ q̄ſi extra munia.i.munera.Nō eñ eccl'ia ſubit ſoꝛdida munera.vt calcis coquēde.arene fodiende ꝛ ſilīa.De q̄b; vide Hoſti.i ſum.e.ti.

Emiſſari⁹ ꝟo dꝛ q̄ facilit' ſalit ſup aq̄s vel p aquas ꝛ foſſata.

De EN

Enucleare vet⁹ ius.i.extra nucleū obſcuritatis ponere.Nā put Azo dic.C.de ve.iur.enu.In iure inueniꝛ qd̄ eſt amaꝝ.ita ꝛ i veteri iure erāt tot multitudīes ꝙ nemo eas hr̄e vel legere poterat.Nā ſic in nucleo dura teſta inueniꝛ.Ita ibi dure et iniqꝫ ſnīe erāt.Itē ſicut nucle⁹ cū inutili pellicula tegitur ꝛ latet.ita ꝛ i illa multitudine tāta ſublata ſupfluitate antiq̄ ꝛ neceſſarijs ꝛ vtilibus collect; put meli⁹ fieri potuit ius vet⁹ enucleatū eſt.Nā meli⁹ ē pauca ꝛ idonea effundere q̄ꝫ multis inutilib; pgrauari.vt.C.eo.ti.l.ij.§.et ſi aliq̄d.

Enūciatiuū ꝟbū de ſe tātū ſignificat q̄tū ſonat.ſ.enunciationē ei⁹ qd̄ eſt vel qd̄ nō eſt ſicut nūcius dꝛ.qꝛ refert voluntatē dn̄i ſui.ſ.q̄d velit ꝛ q̄d nō velit.vt i.l.et licet.ff.de cōſti.pecu.Qn̄qꝫ tn̄ ꝟbis enūciatiuis ſignificatur diſpoſitio qn̄ hoc ſignificari ꝯcludiꝛ ex aliquo pbabili ſignificato.verbi grā.Creditoꝛ dicit debitoꝛi ſuo quē ſcit eſſe debitorem ꝯfiteoꝛ te nō teneri vel deberi.Hec ſūt ꝟba enūciatiua tm̄ et falſum enunciant.qꝛ verū ē ipm teneri ꝛ nō hec verba verā libertatē inducūt.l.tale pactū.ff.de pac.Rō eſt volūtas pferētis ex fauoꝛe liberatiōis.ſec⁹ ſi ignorāter pferret.Itē ibi teſtatoꝛ legauit multa vxoꝛi.Et dixit ſe nō dubitare quecq̄ acceperit vxoꝛ liber; cōmunib; reſtituturā.Hec ꝟba nō dubitare nō ſunt diſpoſitiua: ſed enūciatiua.qꝛ enūciāt volūtatē mulier; et ei⁹ factū futurū i reb; ſibi legatis.ꝛ tn̄ accipiunꝛ p fideicōmiſſo.et ſic ſignificarēt diſpoſitionē.vt in.l.vnū ex familia.§.fi.ff.de le.ij.Rō.qꝛ volūtas teſtatoꝛis ex ſignificato a maioꝛis ad liberos ex firmitate enunciationis dicit ſe nō dubitare.Itē ibi in iudicio.Cōfiteoꝛ me tibi debere.x.ſignificaꝛ diſpoſitio.qꝛ p h̄ verbū obligoꝛ ſoluere licet aū nō eſſem obligat⁹.l.vnica.C.d ꝯfeſ.Rō.qꝛ h̄ iportat p̄ceptū iudic; de ſoluendo expſſum vel tacitū.licet eñ expſſe nō p̄cipiat:hꝫ tn̄ p p̄cepto.et ex ꝯfeſſione ſufficiēter pbaꝛ debitū.et ſic lex h̄ diſponit: etiā p̄ter voluntatē obligati.ꝑter neceſſitatē iudicij.Itē ibi extra iudiciū.Cōfiteoꝛ me tibi debere decē ex cā mutui p hec ꝟba nō ſignificaꝛ diſpoſitio ſʒ eſt tm̄ enūciatio ex q̄ oꝛiꝛ ſufficiēs pbatio debiti.ff.depoſiti.in.l.publico.§.fi.Rō.qꝛ hoc tm̄ ſignificat ꝟba nec pōt aliunde ꝯcludi diſpoſitio.Nā obligatio faciliter inferꝛ ſicut liberatio.Itē ibi extra iudiciū.Cōfiteoꝛ me tibi debere decem nō exp̄mēdo cām.h̄ tm̄ eſt enūciatio.ſed ex ea nō inferꝛ ſufficiēs pbatio debiti.l.cū de indebito.§.fi.ff.de pba.qꝛ nō ſufficiēter ꝯcludiꝛ cū nō appareat de q̄ debito.

De EP

Epidometici dicunꝛ q̄ habebāt ſub ſe mēſuratoꝛes q̄ mēſurabāt hoſpitia ꝛ i eminente loco deſcribebāt noīa eoꝝ q̄ ibi habebant hoſpitari.

Epitogiū ē veſtis vl' tappard⁹ ſupioꝛ clerici.et dꝛ ab epi.i.ſ.et tego.q̄ſi ſupi⁹ tegēs.no.in glo.in cle.ij.de vi.et ho.cleri.

Epithiniū eſt ſuſpēſio vni⁹ ſeptimāe.vl' eſt q̄dā increpatio.vel gen⁹ pene ſm Jo.an.in glo.xxj.q.iij.oīs iactura.

Ep̄s dꝛ ab epi qd̄ eſt ſupꝛa.ꝛ ſcopos vl' ſcopin intendere q̄ſi ſupꝛa intendēs.qꝛ habet curā ſupintēdēdo ſup oēs laicos ꝛ clericos ſibi cōmiſſos.vt.viij.q.j.q̄ epatū.x.di.cleros.vbi etiā interp̄taꝛ ſpeculatoꝛ.eo ꝙ ſpeculeꝛ ſubiectoꝝ moꝛes ꝛ vitā.cuius officiū

cōſiſtit in ꝯfectione criſmatis, criſmatione frōtis, collatiōe ordinū, ꝯſecratiōe eccleſiarū ꝛ altariū, vt de ſen. excō. c. ꝗ ꝑiculoſum. li. vj. in glo. j. Sed q̄re papa noīet ſe epm̄ nota: q̄z uis in eccl'ia dei ſint dignitates epiſcopatū maiores, tn̄ q: in eccl'ia ſūt noue ordines. ꝑall'. c. cleros. et. xxiij. di. eps. et. c. ſe. Licet ſm theologos ſolū ſūt ſeptē ordines ꝗ epatum ꝛ pſalmiſtatū omittūt. ꝛ int' iſtos nouē epatus ē maior. Jō papa nō a dignitate ſ; ab ordine noīari volēs, vocat ſe epm̄ ſm Jo. an. ī ꝓn. li. vj. Et eps eligēd' dʒ habere has ꝯditiōes. vū. Anni triginta: ſacer ordo: pura voluntas. Et morū grauitas: ſapientia ſponſa parentis. Concurrens fama: decus hec dant pontificatū. vt de elec. cū in cūctis. ꝛ vide Hoſt. de tē. ordi. ꝗ ꝓlongum declarat regulas apoſtolicas. ꝛ epus eſt pr ecclesie. xcv. di. eſto. et etiā ꝓcurator. de dona. c. ij. x. q. ij. caſellas. xij. q. ij. ſine exceptione. Et tenet reddere rōnem ꝓ aīabꝰ ſibi cōmiſſis ſi male cuſtodierit oues ſuas. ꝺ re iudi. c. penul.

Conditiones has hebt epus ...

Epiſtola decretal'. Re. ſup̄ Decretalis ep'la.

Ep'la diui adriani ſm Guil. in ſpe. de renūcia. ꝟ. in ꝑmis ꝗ ſub. §. finitis. locū hʒ inter fideiuſſores, mādatores. ꝛ ꝯſtitutores. Itē inter tutores. ꝛ eſt illiꝰ ep'le officiū ꝙ q̄z uis aliq̄ ſunt in ſolidū obligati. tn̄ ꝑ eiꝰ bn̄ficiū ſi oēs pares ſint in ſoluēdo tꝑe litis poſſet poſtulare. et diuidat' actio int' eos vt vnuſquiſq; ꝓ virili portione alias actione ꝯueniat': alioq̄n niſi dicto bn̄ficio iuuaret' poſſet creditor quē mallet ī ſolidū ꝯuenire. C. de ꝯſti. pe. l. fi. et inſti. de fideiuſ. §. ſi plures ꝛc. ff. ꝺ fideiuſ. l. iter fideiuſſores. ꝛ. l. ſi dubitetur. Si ꝗ huic bn̄ficio fuerit renunciatū poterit creditor quē maluerit ꝯuēire. Quō aūt renūciat' inſtro huic bn̄ficio vide ibidē

Epithaphiū eſt ſcriptura ſiue titulꝰ in lapidibꝰ ſepulcroꝝ ſculptus.

De EN

Equeſtris dignitas erat in hīs ꝗ romam cuſtodiebāt. nā ꝛ hi habent' ꝓ abſentibꝰ reipublice cauſa. Et dicit Accur. ꝙ aliq̄ erāt ꝑſidentes. q: ſimplex militia nō eſt dignitas. de h̄ vide Accur. c. ti. in rubri. c. li. xij.

Equitius ꝺ: cuſtos equoꝝ.

Equitiū al's equiriū eſt grex equoꝝ ſm Accur. in. l. qō ꝗ. ff. de vſufruc. quēadmodum quis vtatur.

Equitas eſt ꝯueniētia rerū ꝗ cūcta coequiparat. ꝛ ī paribꝰ rōnibꝰ paria iura vel iudicia deſiderat. vt. C. ad. l. falci. l. fi. verbi grā. Mutuaſti mihi centū aureos mutuo. nō equū eſt ꝙ iſti numerationi ꝯueniat ſolutio ſm eandē q̄litatē ꝛ q̄ntitatē. vt. ff. ſi cer. pe. l. mutuū. Itē dedi tibi damnū centū aureoꝝ dignū iuſtū ꝛ equū ē vt ſm eandē q̄ntitatē damnū tibi reſartiā. Eq̄tas etiā ꝺ: q̄dā mitigatio tꝑerās iur; ſcripti rigorē. Et in q̄bꝰ caſibꝰ tal' eq̄tas ꝑferat' rigore iuris. notat Jo. an. de trāſac. c. fi.

Equanimiter. i. equo animo.

Equꝰ calcitroſus ꝺ: ꝗ ſolitꝰ eſt calce ferire.

De ER

Erarium eſt repoſitorium pecunie ab ere dictum.

Ergagabi dicūt' operarij laborātes ī ſtationibꝰ ſuis. et ꝺ: ab erga qō eſt oꝑa. et gabor qō eſt labor.

Ergaſteria ſūt ſtatiōes oꝑarioꝝ. et ꝺ: ab erga. i. oꝑa. vl' opus ꝛ ſterion ſtatio q̄ſi oꝑis ſtatio. vt no. C. de oꝑa. l. ij.

Ergaſtula dicunt' carceres vl' ꝑſſiones. ꝛ ꝺ: ab er qō eſt lis. ꝛ ſtolon miſſio.

Ergo. no. Jo. an. ꝺ ſum. tri. damnamꝰ. ī ꝓn.

Ermofroditꝰ eſt q̄libet ꝗ hʒ vtrūq; ſexū. An āt ad teſtificādū exhiberi poſſet q̄litas ſexꝰ inualeſcētis demonſtrabit. ſi eīn calore durante ꝓ viro ſe geſſerit: recipit' in teſtez. al's nō. iiij. q. iij. c. j. pꝰ mediū. §. j. Itē talis ponit' int' īfames. et nō ꝑt eſſe aduocatꝰ. ij. q. vij. infamis.

Erro eſt puſillus fugitiuꝰ ꝗ nō q̄dē fugit ſ; ex ꝯſuetudīe q̄dā aberrare ſolet: et frequēter ſine cauſa vagat'. tꝑibuſq; in rebꝰ nugatorijs ꝯſumptis tandē lic; ſero redit ad domū. vt. l. q̄s ſit fugitiuꝰ. §. erronē. ff. ꝺ edil'. edic. S; vtrū error faciat furtū ſui ſicē ſeruꝰ fugitiuꝰ. et an ſit in vſu captibilis. Primu; dubiū eſt diſputabile. vt in glo. l. j. C. ꝺ ſer. fugi. ꝗ dic in fi. ꝙ aliq̄ ſint ꝯtra. vt ſūt fran. Accur. Marti. Sil. ꝛc. S; catho ſecꝰ tenet ibi ꝙ ſic. Rō ꝑmi. q: erro hʒ aīm lucrādi vſum ſni. Scd̄a rō ſua. q: licet nō ſit furtum odioſum vl' penale: eſt tn̄ furtū fauorabile ꝛ rōnabile ne ꝑiudicet' dn̄o. Ad ſecūdum dubiū ſīlr rn̄det' ꝙ ſic. vt no. plenꝰ ꝑ doc. in ꝺ. l. j. ſup glo. ij.

Errare eſt aliud ꝓ alio putare.xxxviij.di.q̄ꝫ
nis.xxij.q.ij.in q̄bꝫ.in fi.Et no.Joh.an.in
cle.j.de iudi.ſup ꝟ.certa ſcia.Et nota ꝙ er
rãs nõ ſp decipit̃.vt ſi ſuus ducit liberam
quã credit ancillã cũ eiꝰ ꝯditio melioꝛet̃.g̃
rõne talis erroꝛis nõ poſſet diuoꝛtiũ pete-
re vxoꝛe ꝯſentiẽte ſm Hoſt.de ꝯiu.ſuo.§.
ſi liber.Ubi alij aliter dicũt ꝛ foꝛte iõ:qꝛ ſi
cut ignoꝛãtia opponit̃ ſcie.ſic erroꝛ cõſenſui
vt ĩ glo.in cle.pall.

Erroꝛ eſt qñ aliq̃d aliter ꝯtingit.vl' aliud q̄ꝫ
credit̃ vel putat̃.in q̄bꝫ.c.pall.in fi.vbi dic̃
Aug.ex encheri.ꝙ nõ ẽ arbitrandũ pctm̃.
aut ſi eſt minimũ ẽẽ atq̄ꝫ leuiſſimũ.Etiã er-
roꝛ cõmunis excuſat ꝛ facit ius.vt ĩ.l.bar-
ba.ff.de offi.pſi.

Erroꝛ aduocati ĩ facto põt redargui vſq̄ꝫ ad
ſententiam.

Erroꝛ calculi ſm Azo.in ſum.co.ti.eſt erroꝛ
ꝯputatiõis.veteres eñ cõputabãt ꝑ lapil
los q̄ calculi vocabãt̃:ꝓ eo ꝙ pedibꝫ qñq̄ꝫ
calcant̃:licꝫ nõ impune.vñ Perſius.Hũc
materne diẽ numera melioꝛe lapillo.qꝛ ꝓ
bone die ponebãt bonũ lapillũ.Qñq̄ꝫ etiã
calculꝰ ponit̃ ꝓ cognitiõe cãe.vt.C.de iu-
di.l.rẽ nõ nouã.Etiã qñq̄ꝫ ꝓ ſentẽtia.C.de
appel.l.ſi actoꝛ ibi deterioꝛẽ calculũ.qꝛ cau
ſa calcat̃.i.termĩat̃ ꝑ ſen.eſt glo.in.l.vnica.
C.de erroꝛe calculi.

Erroꝛ intolerabil' eſt erroꝛ a iure repꝛobatꝰ.
Et nota ꝙ erroꝛ ſumit̃ ꝓ facto ſiue ſit erroꝛ
iuris ſiue facti.qꝛ licet ſit iuris inquantũ ẽ
erroꝛ.facti tñ eſt cũ ſit in alio q̄ꝫ in veritate
Uerbi grã.Titiꝰ vir honeſtꝰ petijt a me pe
cuniã ſibi mutuari:dixi ꝙ mutuarem aſſi-
gnando ſibi diẽ.illa die venit alter titiꝰ vi-
lis q̄ aſſimilabat̃ illi ĩ facie dicẽs ſe eſſe illũ
et ꝑ h̃ ſibi trado ꝛ mutuo.ibi eſt erroꝛ in q̄
impedit̃ dñij trãſlatio.l.ſi q̄s vxoꝛi.§.cũ ti
tio.ff.de fur.qꝛ ſignificatũ ſumptũ eſt ex er
roꝛe in ꝑſona.Nec tradẽs ꝯſentit in iſtum
cui tradit ſaltẽ ſcienter.g̃ ſibi nõ tradet iure
Jtẽ ibi.titio amico meo trado rẽ ex cã do-
natõis quẽ credo ſane mẽtis ẽẽ cũ ſit furio
ſus ĩpedit̃ trãſlatio dñij.l.ꝙ meo.§.ſi furio
ſo.ff.de acq̄.poſ.qꝛ furioſus nõ acq̄rit dñi
um cũ nõ h̃eat ꝯſenſum.et ſic erroꝛ traden
tis h̃ nihil opat̃.qꝛ q̄ꝫtũcũq̄ꝫ vellet ꝛ ꝯſenti
ret trãſferre nõ tñ trãſferret.Jtẽ ibi.filiuſfa
milias aſſerẽs ſe patrẽfamilias vl' ſeruꝰ li-
bertũ:petit a me ſibi mutuari.et mutuo nõ
ĩpedit̃ trãſlatio dñij.l.ſi q̄s vxoꝛi.pall.ꝛ.§.
ſeruꝰ.et.l.falſus.§.ſi q̄s.ff.de fur.qꝛ erroꝛ ẽ
in q̄litate ſignificãte nõ ꝯſenſum trãſferẽdi
licet aliq̄ ꝯtra.ſed ſi trado.ff.vetꝰ.credens.
C.nõ trãſfert̃ dñium.l.ſi me in vacuũ.ĩ ꝑn.
ff.de acq̄.poſ.qꝛ res q̄ tradit̃ nõ intendit̃.g̃
nõ trãſfert̃.Et res q̄ transferri intendit̃ nõ
tradit̃.ſecus ſi in noĩe erroꝛ ſit.vt trado tibi
fundũ coꝛnelianũ ſub noĩe ſempꝛonij cre-
dens ſic vocari:certe nõ impedit̃ tranſlatio
dñij.qꝛ ꝯſenſus ẽ in re ꝛ dominij eiꝰ trãſla-
tione.ꝛ ſic de alijs ſuo mõ.

Erupta ceſa dicuntur omnia illa q̄ cedunt̃
et eruuntur.

De EB

Eſtiualia ſunt ocree.ſcꝫ calciamenta de co-
reo:q̄bꝫ etiã aliqui vtunt̃ interdũ in eſtate.
Et fiunt optima apud ſanctũ Seuerinũ
vt dicit Joh.an.in Cle.ne in agro.de ſtatu
monacho.

Eſtimatio ſignificat taxationẽ.put ſubiecta
materia vel q̄duis aliud mediũ ſignificare
declarat.Uerbi grã.Res tradit̃ eſtimata
hoc addito ꝙ reddat̃ eſtimatio ꝛ nõ res.ex
hoc ſignificat̃ emptio ꝛ venditio.vt in.l.q̄-
tiens.ff.de iur̃.do.vbi dꝛ.res eſtimata da-
ta viro in dotẽ ſi eſt empta.vir agere põt ex
empto ꝯ vxoꝛẽ.de h̃ inſti.de emp.et ven.in
ꝑn.et.l.eſtimate.ff.ſo.matri.ꝛ.l.plerũq̄ꝫ.in
ꝑn.ff.de iur̃.do.iũcta.l.neceſſarias.in ꝑn.
ff.de pi.et cõmo.rei vẽ.Sꝫ ibi res dat̃ eſti
mata h̃ pacto ꝙ res reddat̃ ꝛ nõ eſtimatio:
tũc nõ eſt emptio ſꝫ ſcat̃ ꝙ re ꝑempta vl' di
minuta attẽdat̃ eſtimatio facta.l.ſi inter.C.
de iur̃.dot.Nec ꝑiculũ diminutiõis vl' ꝑ-
emptõis fit recipiẽtꝫ niſi ſit ĩ culpa.qꝛ cũ rẽ
traditã teneat̃ reddere ꝑiculũ debeat ẽẽ dñi
rei.Sꝫ ĩ caſu ꝑcedẽti ꝑiculũ vel deterioꝛa-
tio rei trãſit ĩ recipiẽtẽ.vt.l.eſtimate.pall.
Jtẽ ibi.res dat̃ eſtimata in dotẽ h̃ pacto ꝙ
reddat̃ res vl' eſtimatio:tũc ſcat trãſire ꝑi-
culũ ꝑemptiõis:ſꝫ nõ deterioꝛatiõis.l.ple-
rũq̄ꝫ.§.fi.cũ.l.ſe.ff.d iur̃.dot.et h̃ ex natu-
ra ꝯtractꝰ et alternatiue.Nã natura dotis
eſt ꝙ dñium trãſit ĩ maritũ.ꝛ ſic ꝑiculũ eſt
ſuũ.Sꝫ ex natura alternatiue alteꝝ hoꝝ
ſufficit.aut rẽ reddi:aut eſtimatiõꝫ iuxta re
gulã ĩ alt̃natiuis.d re.iur̃.li.vj.Sꝫ res ꝑẽ-
pta reddi ñ põt:g̃ eſtimatio.Res ãt deterioꝛ
reddi põt:q̄ ſi reddit̃ nõ ẽ reddẽda eſtimatio.

De ET

Etas legitima ſꝑ intelligiť ꝺ naturali nõ de ea q̃ ꝑ ꝑ̇ncipis bñficiũ impleť. vt. C. de his q̇ ve. eta. imple. l. vlti.

Etas pupillaris ẽ minoꝛ. xiiij. annis in maſculis. et ĩ femina. xij. ff. de ꝟ. ſig. l. pupillus.

Etas pubertatꝫ diuerſimode accipiť. nã ĩ nuptijs ꝯtrahẽdis etas pubertatꝫ ẽ in maſculo. xiiij. ãnis. ⁊ ĩ femina. xij. annis. vt inſti. ꝺ nup. in ꝑ̇n. cũ ibi no. Nõ aũt idẽ tp̄s reqriť ſꝫ alimẽta reqrunť vſqꝫ ad pubertatẽ q̃ debenť maſculo ad. xviij. annũ. femĩe aũt vſqꝫ ad. xiiij. ff. de ali. ⁊ ciba. le. l. mela. ait. in ꝑ̇n.

Etatis venia eſt ꝓ̇uilegiũ qꝺ ĩpetrat minoꝛ a ꝑ̇ncipe vt habeať ꝓ maioꝛe. impetrat aũt eã maſcul⁹ maioꝛ. xx. annoꝝ. femĩa aũt maioꝛ. xviij. vt. l. ij. C. de his q̇ ve. eta. im. Maturioꝛ eñi ẽ ſexus feminaꝝ hac rõne. vt no. Accur. in glo. ſeptima. l. ij. ꝑ̄al'. qꝛ mala herba cito creſcit. et citi⁹ ẽ ſubdola mulier et auara. ff. ad velle. l. ſed ſi ego. ĩ fi. Nã regula natural' eſt. Quãto longi⁹ res hꝫ eſſe tanto tardi⁹ ad ꝑfectionẽ deuenit. ⁊ ecõtra quãto breui⁹ hꝫ eſſe tãto maturi⁹ ad ꝑfectionẽ deuenit. patet hoc in plãtis ⁊ brutis. Sꝫ vir longi⁹ hꝫ eſſe q̄ꝫ mulier: iõ tardi⁹ ad ꝑfectionẽ deuenit q̄ꝫ mulier. Et iõ mulier citi⁹ ſubdola ⁊ ſagacioꝛ efficiť.

Etſi idẽ eſt qꝺ q̄uis. de ſymo. c. ⁊ſi q̄ſtiones de offi. in oꝛ. c. ⁊ſi ab aplice. ĩ cle. de iureiur. et ſi chꝛiſtus.

Etiã. Reqre ſupꝛa Ec.

Et hec ꝯiunctiua licꝫ ꝓ̇prie copulet. ff. de cõdi. inſti. l. ſi heredi. tñ aliqñ ſumiť ꝓ vl'. ff. de ꝟ. ſig. Sepe cũ ſilib⁹ Aliqñ repeꝛit q̄litateſ ꝓcedẽtes. ff. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. ſeio. §. gaio. Aliqñ ꝓ id ẽ. vt. c. ij. de ſpõſa. Etiã no. in. c. ipꝺ reſcꝑ̇. vbi de h̄. Vñ hec dictio et. ꝯiungit ꝑ̇ncipaliť ſimul ⁊ ſucceſſiue. put inferť ex ſignificato tunc h̄ dictãte. ⁊ ſ̄m ꝙ volũtates diſponẽtis q̇uis medio ſignificare declarat. nã qñqꝫ eſt ꝯiunctiua reꝝ ꝑ̇ncipaliť. quarũ tñ vna eſt alteri ſucceſſoꝛia. vt dicẽdo. lego fundũ et ei⁹ inſtr̄m legatuꝫ licet ſit acceſſoꝛiũ ad fundũ. et extincto fundo legato nõ extinguiť legatũ inſtrumenti. ſec⁹ eſt ĩ ꝑ̇poſitõe cũ: q̃ ꝯtingit acceſſoꝛie. facit. l. cui fund⁹. ff. de fun. inſtru. et inſtru. lega. poſſet etiã tñ faciliť trahi ad ꝯiungẽdũ acceſſoꝛie ꝓ volũtate diſponẽtis q̇ exꝑ̇met et ꝓ cũ. Significat etiã ibi ſucceſſiue. filiũ et nepotẽ heredes inſtituo. nã intelligiť ꝙ fili⁹ admittať: et eo deficiẽte nepos. l. gall⁹. §. fi. ff. de libe. et poſthu. Rõ. qꝛ nepos nõ ſil' admittiť cũ filio. ⁊ h̄ ex oꝛdinata charitate ſeu naturali affectiõe. ar. l. generalter. C. de inſti. et ſubſti. ſub ꝯditione. fac. l. lucius. ff. ꝺ here. inſti. vbi diſiũctiua reſoluiť in cõiunctiuã ꝓ̇pť voluntatẽ q̃ ꝯcludiť ex charitate. fecit. l. cũ frater. §. cũ pꝛ. ff. de le. ij. Idẽ in ꝯtractib⁹ ſi q̇s emit redditũ vel fundũ ꝓ ſe: liberꝫ ⁊ nepotib⁹. ibi ⁊ ꝯiũgit ſucceſſiue. ſ. ꝙ ꝑ̇mo pꝛ ſol⁹ admittať. poſt liberi. deinde his deficientib⁹ nepotes.

Etates ſunt ſex q̇b⁹ generatio ⁊ ſtat⁹ hoĩs finiť. xxxv. q. iiij. c. j. et Io. an. ĩ ꝑ̇n. li. vj. Alij ponũt. vij. etates hoĩs. ſil'r ſeptẽ mũdi. Vñ Infans: inde puer adoleſcẽs: poſt iuuenis vir. Diciť inde ſenex: poſtea decrepitus fit. Annos pꝛima tenet ſeptẽ: et altera bis tot. Tertia q̄ter ſeptẽ: ſꝫ q̄dꝛaginta q̄terna: Annos exultat ad q̇nquaginta iuuẽt⁹. Sed ſi poꝛrigiť ad ſeptuaginta ſenect⁹. Et tũc decrepit⁹ ĩcerto tp̄e durãs. Itẽ no. ꝟſus ꝺ etatib⁹ mũdi. Prim⁹ adã: iuſtuſqꝫ noe: magn⁹ pꝛ abꝛaã. Et poſt h̄ moiſes: dauid natuſqꝫ redemptoꝛ. Septima fine caret: locat in requiemqꝫ beatos.

Et cetera qñqꝫ ſcribiť extẽſe ꝓ duab⁹ dictiõibus: et ſic diſponit ſ̄m ꝙ relatiuũ ſeq̇ť: ſi ſaltẽ aliqꝺ ſeq̇ť. vt dicẽdo. ⁊ cetera q̃ ſũt ſcribẽda. al's reſpicit oĩa q̃ ꝑ̇miſſa ſũt. Qñqꝫ ſcribiť abbꝛeuiate. vt ⁊c̄. ſic oẽs ꝯ̄hendit clauſulas ꝯ̄ſuetas apponi ĩ tali ꝯ̄ctu. De h̄ tradiť in. l. gall⁹. ĩ ꝑ̇n. ff. de lib. et poſthu. ⁊ no. in. c. qm̄ ꝯ̄ falſam. de ꝓba. vide ſ̄. de E.

De EU

Eueſtigie. i. ſtatim vel cõtinuo. vt in. c. vnico. de ſta. mona. li. vj.

Eulogiũ idẽ eſt qꝺ teſtamentũ. vt ĩ. c. nos q̇dem. de teſta. et in. l. iubem⁹. C. de teſta. ⁊. l. q̇dã eulogio. C. de iur. deli. ita expõit Ber. de teſtamẽtis. Apud nos aũt aliter accipiť vt. ff. ꝺ re mili. l. deſertoꝛẽ. circa ꝑ̇n. ⁊ ꝺꝛ ab eu. qꝺ eſt bonũ. et logos ſ̄mo q̄ſi ⁊c̄. vl' ſ̄m Hoſti. ab eu qꝺ eſt flebile: ⁊ logos ſ̄mo. qꝛ vt plurimũ fit ĩ extremis. et ẽ nota doloꝛis Etiã eulogia diciẽť encenia q̃ olim poꝛtabanť metropolitanis ad ꝯciliũ ꝓ̇uinciale. vt. xviij. diſt. c. de eulogijs. vbi ſ̄m gloſam

eulogia dicunt munera q̄ deferunt ſubditi ſuis prelatis.

Euidēs eſt qđ ſp palā eſt. ⁊ euidēter apparet j.q.j. vt euidēter. de accu.

Euidētia. ff. de ꝯtrahē. emp. l. ea q̄. et qđ ē in euidēti nulla pōt tergiuerſatōe celari. de coha. cle. et mulie. c. vl. de offi. ordi. ſi canonici. §. ceterū. li. vj.

Eunuchi ſm Azo. in ſum. C. e. ti. dicūt ſpadones tm̄ ⁊ nō caſtrati. hoīes aūt barbari extra ſolū romani iperij pn̄t eunuchi fieri. aut penā capitis ſubeant.

Euincere eſt aliq̇d ab aliq̄ extorq̄re vel eripere vel ꝑ ſniam iudicis acq̇rere. Res etiā euicta dr̄ cū eſt amiſſa.

Euictio ſm Azo. in ſum. C. de euic. ſm q̄ſdā ita diffinit. Euictio eſt rei empte. vl' ex alia iuſta cā accepta ꝑ ſniam iudicis abductio vel vt petat alio euincente omiſſio. nec em̄ ſp eſt neceſſariū rē abduci vt videt̄ euicta. vt. ff. e. ti. l. euicta. §. j. Et euictōis cautio ſolet ꝓſtari a vēditore ipi emptori ad hoc vt ſi aliq̇s ab emptore rē emptā tāq̄ʒ ſuā petat dicēs eā ſibi eſſe obligatā aut aliqđ ius in ea hr̄e emptor recurſum ⁊ regreſſum habeat ad venditorē cui denūciare ħ tenet̄. ⁊ vēditor dʒ aſſiſtere ⁊ defendere emptorē in cā euictiōis. Et dr̄ euictio alicuꝰ rei in cauſaʒ alterius abducte ꝑ iudicē acq̇ſitio. vide ſupra Cautio de euic.

De Ex

Exactio. i. petitio. nā exigere ē rē ab alio pete

Exauctoriſare eſt militē cingulo vel clericū ordinibꝫ ſpoliare. vt i. l. q̇ cū vno. § nō oēs ff. de re mili. Uel eſt ſtatū alicuꝰ vl' auctoritatē ei auferre. et qn̄q̄ʒ hʒ fieri exꝓ̄ſſe. qn̄q̄ʒ tacite. vt ſi ꝓnceps vl' dux belli militi i exercitu delinquēti calcaria abſciderit. talis dr̄ tacite auctoriſatꝰ dato ꝙ nil exꝓmat̄. ⁊ expreſſe: vt ſi dux exercitꝰ militē fugitiuū exauctoriſauerit. Itē ꝑt hr̄e locū i clerico. q2 exauctoriſare etiā idē ſonat qđ degradare.

Excādeſcere ē ſubito iraſci habēdo ſimilitudinē int̄ furorē ⁊ eſtuantis ferri candorē.

Exceptio eſt rei defenſio ꝑ quā ſe defendit ⁊ tuet̄ ab actore ſm Azo. i ſum. C. e. ti. Qn̄q̄ʒ ponit̄ large ⁊ improprie ꝓ oī defenſiōe que reo cōpetit: etiā ſi nulla actori ꝯpetit actio Et tūc q̇dam vocāt eā exceptionē facti. vt qn̄ ſine exceptiōe q̇s calūnioſe ponit. Sʒ Azo vocat eā exceptionē intentiōis. et de exceptiōibꝫ intentiōis q̄ ſint no. ff. eo. ti. l. j. in ꝓn. et. l. ij. §. illud. C. de trāſac. ⁊ tal' nō ꝑt de iure expiri. q2 nemo ꝑt expiri ſine actiōe. vt cū tūc nll'a ſit actio: nulla ꝑt dici actiōis excluſio. ſed dr̄ ꝯ intentionē actoris defenſio. vt qn̄ q̇s ſe in aliq̄ inſtr̄o obligat ad aliq̇d ſine exceptione iuris vl' facti: ſenſus eſt ꝙ ꝯ ħ nullā faciet defenſionē đ iure vl' de facto. Differūt tn̄ exceptio ⁊ defenſio. Nam defenſio ꝓ̄prie dr̄ q̄ ipo iure actionē tollit vt ſolutio: q̄ eſt eiꝰ qđ debet̄ redditio. et acceptilatiōe oīs obligatio tollit̄. inſti. q̇. mo. obli. tol. in ꝓn. et. §. Item ꝑ acceptilationē. Itē renūciatio dr̄ defenſio. c. ſuꝑ ħ. đ renū. cōcordat glo. i. c. j. de lit. ꝯteſt. li. vj. vbi no. ex glo. penul. ꝙ oīs exceptio ꝑemptoria q̄ ꝑimit lr̄as ⁊ grām opponit̄ an̄ ⁊ poſt lit. cōteſta. C. de excep. l. vl. Et no. Hoſti. ⁊ Jn. in. c. cōſtitutꝰ. de reſcꝓ. Itē large dr̄ etiā exceptio eſſe replicatio q̄ dat̄ actori. oīs eī replicatio eſt exceptio. vt. ff. eo. ti. l. ij. §. replicatiōis. Et ſic ſe hʒ exceptio ad actionē: ſic replicatio ad exceptionē ſm Hoſt. de ꝓba. in ſum. Stricte ꝟo ⁊ ꝓ̄prie exceptio ponit̄ ꝓ illa defenſione q̄ cōpetit reo ꝯtra actionem cōpetentē in eū. et ſic dr̄ actiōis excluſio. et hec ē exceptio iurꝭ. vt ſi petis a me debituʒ et ego excipio qđ remiſiſti mihi. vl' ſi feciſti mecū pactū de nō petēdo. vel ꝙ nō vēit dies ꝓ̄fixus: vt ſumit̄ vtraq̄ʒ exceptio. ff. e. ti. l. ij. ꝓmo r̄nſo. et. §. replicatiōis. et ꝙ exceptio ſit excluſio. hr̄ de elec. dudū. ſuꝑ ꝟ. irritari. in glo. Exceptio diuidit̄ in plura genera. Quia alie ſunt ꝑpales et dilatorie. Alie ꝑpetue ⁊ ꝑemptorie. vt. ff. e. ti. l. j. §. exceptiones. Alie ſūt odioſe. vt macedoniane. Alie fauorabiles. vt velleiane. hec diuiſio colligit̄ ex. l. q̇ exceptionē. ff. de ꝯdi. inde. Item alie ſunt in rē. alie in ꝑſonā. vt. ff. eo. ti. l. j. §. exceptiōes. ꝑal. Itē ſm Hoſt. ⁊ Spe. Alie ſunt anormale. Alie mixte. et multas alias diuiſiōes dicti doctores ꝓſequūt̄. vide eas

Exceptio dilatoria ē q̄ cām differt. vt inſtit. eo. §. appellant̄. Et iſtarū eſt multiplex diuiſio. de q̄ aliquātulū no. in. l. exceptionē. C. de ꝓba. Eſt em̄ q̄dā dilatoria ſolutionis q̄ ſapit iſtā naturā ꝙ reſpicit actionē nimis tempeſtiue intentatā. et dʒ opponi an̄ litis cōteſta. ſʒ ꝓbatio eiꝰ fit poſt lit. ꝯteſt. c. intimona. de re iudi. q̄dā ē dilatoria iudicij q̄

oppoñit̃ ꝓprie ad impediẽdũ iudiciũ añ lit̃.
ↄteſt.et ꝓbat̃ tñ ꝓiudicialis ⁊ expediẽda
venit añ lit.ↄteſt.Et idẽ dicendũ eſt de re-
plicatiõe eiuſdẽ.Quedã eſt declinatoria fo
ri.vt ibidẽ notat̃.Itẽ colligit̃ hec diuiſio ex
l.iij.i fi.ff.c.ti.vide de h ſpe.e.ti.Et nota ꝙ
declinatorie iudicij ſũt in initio ꝓponende.
Et ſunt iſte q̃ ↄ iuriſdictionẽ iudicis oppo
nunt̃.Rõ ne ſi eis ſciẽter obmiſſis ad alia
ꝓcedat̃ videat̃ q̃s in iudicẽ ↄſentire.C.de
excep.l.vlt.no.Hoff.de dila.§.ſũt ⁊ alie.in
fi.Sũt etiã iſte ꝓbande in initio:vt prius
ſciat̃ de iuriſdictiõe iudic̃ añq̃ ꝓcedat̃ ad
vlteriora.hñt tñ etiã locuȝ poſt ſniam ſi ex
ignorãtia obmittant̃.de ſen.et re iudi.ad ꝓ
bandũ.C.ſi nõ a cõpe.iudi.l.vlti.Etiã di-
latorie ꝓponẽde ⁊ ꝓbande ſũt añ lit.ↄteſt.c.
inter mona.ṗalle.et.c.paſtoral.ð excep.C.
de ꝓba.l.penl.Dilatorie ſolutiõis ſunt ꝓ-
ponẽde ſilr̃ i initio cãe.i.añ litẽ ↄteſtatã et
ꝓbande poſtq̃ actor ſuã intentionẽ funda
uerit.ſȝ ꝑemptorias ꝓbabit re⁹ poſtq̃ actor
ſuã intentionẽ ꝓbauerit.De h vide Hoff.
de ꝓbat.§.reſtat.

Exceptio ꝑemptoria ſm Spe.vocat̃ ſic.q̃
actionẽ vl' intentionẽ agẽtis ꝑimit ſm Jo.
an.c.j.de lit.ↄteſt.li.vj.ſeu ius ledit.vt iſti.
de ꝑpe.et temp.actio.§.ꝑpetue.vt pactum
de nõ petẽdo i ꝑpetuũ.et iuſiurandũ de nõ
agẽdo vl' accuſando.vi̇cȝ.petebã a te centũ
et tu excepiſti ꝙ pepigi tecũ de nõ petẽdo
in ꝑpetuũ.vel iuraui nõ agere vel accuſare
q̃ ipo iure tollũt naturalẽ obligationẽ.vt
ff.de iureiur.l.fi.circa ṗn.qđ doctores itel
ligũt eſſe verũ de volũtaria ⁊ ↄuentionali.
ſecus aũt de neceſſaria.Ciuilẽ aũt ipo iure
nõ tollũt ſed ope exceptiõis elidũt.Et ſm
Azo.ſꝑ obſtãt he agẽti etiã ſi ceſſauerit age
re ꝑ mille annos

Exceptio ꝑpetua eſt q̃ ꝑpetuũ hȝ effectũ vt
cũ petã a me đbitũ excipio ꝙ tu remiſiſti mi
hi.hec exceptio ꝑpetua dici põt:et ꝑpetuo
cõpetit qñcũq̃ actor agit.q̃ exceptio non
cõpetit niſi q̃s agat.ff.de excep.l.exceptio.

Exceptio tp̃alis ẽ q̃ ad tp̃s vtilis eſt.vt cum
petis debitũ excipio ꝙ feciſti pactũ mecũ
de ñ petẽdo.hec exceptio vſq̃ ad annũ vti
lis ẽ:poſtea ṽo nõ.de q̃ de reſcꝑ.c.plerũq̃.
et de offi.or.c.paſtoral.i fi.et.ff.co.ti.l.exce
ptiõe.§.tp̃ales.Et hec etiã dilatoria đr.q̃
differt ⁊ ꝓlõgat cãm:nõ aũt aufert.Aliud
exemplũ.cõuenio te corã iudice nõ tuo.et
tu excipis te nõ eſſe de foro ei⁹.vide glo.in
ṽbo.excuſari.c.ſi aũt.de reſcꝑ.

Exceptio anormala eſt q̃ nõ ſequit̃ normaȝ
aliarũ.q̃ p̃t opponi añ lit.ↄteſt.⁊ poſt.⁊ in
lit.ↄteſt.vt exceptio excõicatiõis:et alie.ſ.
de q̃b⁹ dubitat̃ an ſint ꝑpetue an tp̃ales.vt
exceptio mr̃imonij.et exceptio nõ nũerate
pecunie.⁊ nõ nũerate dotꝭ.vt no.iſti.de ex-
cep.§.appellãt̃.et pl'es alie ſm Hoſti.⁊ ſpe.
eo.ti.vt exceptio q̃ cõpetit fideiuſſorib⁹ ex
epl'a diui adriani ↄ creditores.vt no.inſti.
de fideiuſ.§.ſi plures.

Exceptio rei iudicate nõ põt opponi quãdo
fit ſuꝑ eadẽ re.et qñ eſt ex eadem cauſa ⁊ ea
dem ꝑſona.

Exceptio doli ẽ quadruplex.vt no.Accur.
in glo.qui ſe debere.ff.de cõdi.ob cau.da.
cau.nõ ſe.

Exemptio ꝓprie ẽ vbi aliq̃ ↄuẽtualis eccl'ia
canonicoꝝ ſeculariũ vel regulariũ:mona-
choꝝ vl' monialiũ immediate ſubeſt pape.
Harũ exemptionũ alia vniuerſal.alia ꝑti-
cularꝭ.Uniuerſal' ẽ q̃ cũ vniuerſitate iuris
ſpectat ad papã.ita ꝙ metropolitano aut
dioceſano nihil iurꝭ manet i eadẽ.Particu
laris ẽ q̃ ꝓ ꝑte i certꝭ caſib⁹ ab eoꝝ iuriſdi-
ctiõe eximit̃.et al's ꝑtinet ad eoſdẽ.Uerbi
gr̃a.Si forte aliq̃ eccl'ia q̃ꝫtũ ad h ẽ exem-
pta vt null⁹ archiep̃s vl' ep̃s poſſit i ea di-
uina ſuſpẽdere ſicṫ in ſua dioceſi.et al's ei ex
hibeat reuerẽtiã ⁊ honorẽ.Itẽ exemptiõis
monaſterioꝝ due ſũt ſpẽs.q̃dã nõ recogno
ſcũt ſuꝑiorẽ niſi papã.alia ſũt ordinũ exem
ptoꝝ.vt monaſteria ciſtercieñ.⁊c̃.q̃ nõ cor
rigit ordinari⁹ loci:ſȝ abbas vl' ṗor eorum.
glo.eſt i cle.attendẽtes.de ſta.mona.Itẽ ex
emptionũ alia ꝑſonal' alia local'.ꝑſonalis ẽ
vbi archiep̃s vel ep̃s eximit̃ vt a nullo nec
etiã a legato ſedis ap̃lice.nec etiaȝ a iudice
delegato excõicari vel interdici valeat aut
ſuſpẽdi.ſȝ localis ẽ q̃ loco:h ẽ eccl'ie dat̃.

Exemplaris đr illa ſubſtitutio q̃ fit filio fu-
rioſo ſeu mẽte capto i euẽtu morꝭ in furore
ſeu nõ ſana mẽte.Et đr exẽplaris:q̃ admit
tit̃ fieri ṗdictis ſicut pupillarꝭ pupillis fit
q̃ ꝓpter etatẽ ſibi ꝑ teſtamentũ ꝓuidere ne-
quiuerint.ſic em̃ ṗdicti ꝓpter furorẽ.demẽ-
tiam:ſeu defectũ mẽtis.vt inſti.de pupilla.
ſubſti.§.j.in ṗn.In multis tñ differt a pu-
pillari.vt infra dicet̃ de ſubſti.Significat

aūt hec ſubſtitutio diuerſimode vt ſignificatū ex eiꝰ ꝟbis vel al'ſ vndecūqꝫ ſumptū ſignificare ꝓbat. ſignificat eñ ꝑmo vel eiꝰ verba ſignificāt ſeipam. ſ. ꝙ filio cui facta ē ſubſtitutio mortuo ī furore vl' demētia ſubſtitutꝰ admittat. vt. §. j. inſti. ð pupil. ſubſti. Significat vlteriꝰ tacitā vulgarē. ar. l. iam h iure. ff. de vulga. et pupil. ſūcto. §. j. inſti. eo. ti. ꝑal. Nō ſic in ꝑmo ꝑcato ꝯſiderat ꝓprietas ꝟboꝝ eiꝰ. ſic in ſcđo ꝑcato ꝯſiderat idētitas ꝑſonaꝝ. vt quod ꝑ ſubſtitutionē teſtator filio preuidet. ſic niſi aliud appareat. Significat etiā hec ſubſtitutio pupillarē. Verbi grā. Facta ē furioſo īpuberi ſi ī furore deceſſerit: ſenſus eſt ꝙ ſi decedat ī etate pupillari tūc ſignificet exēplarē. qꝛ facta īpuberi licet furioſo. et valet vt pupillaris tm̄. qꝛ ꝟba h ſignificāt. Et qꝛ defectꝰ naturalis potiꝰ extendit ſeu attendit ꝙ̄ accidentalis. l. iij. §. j. ff. de tute. et h qñ illa cōcurrūt q̄ reqrunt in pupillari. qꝛ filiꝰ eſt in ptāte prīs. et ſic de alijs. Si aūt nō cōcurrunt tūc infra tꝑs pubertatis valet vt exēplaris poſtea nō ꝓpter limitationē illā ſi ī etate pupillari deceſſerit. Si aūt factū eſt ſine tꝑis limitatiōe tūc valet ſimpl'r ſeu ꝓ oī tꝑe vt exēplaris. Significāt vlteriꝰ hec ꝟba filio furioſo ſubſtituto. ſubaudi. l. ſi filius furioſus in furore deceſſerit. Et reqrit ꝙ ſit furor tꝑe mortis. vt in. §. j. inſti. de pupil. ſubſti. ꝑal. et. l. ex facto. §. j. ff. e. ti. licet al'ſ ꝑ iſta verba. titio furioſo lego talē q̄litatē ſufficit adeſſe tꝑe diſpoſitiōis. vt i. l. mela. in ꝑn. ff. de alimē. ⁊ ciba. legat. qꝛ apponit cā demōſtratiōis. rō vtriuſqꝫ. qꝛ ſignificatū ſumptū ex affectiōe q̄ ſignificat ei ꝓuideri cui ꝓuidetur cū eo mō q̄ pōt. modo in ꝑmo caſu melius ꝓuidet ei recipiendo ea verba in illo ſenſu. Sed ſcđo caſu meliꝰ ꝓuidet furioſo recipiendo ꝟba demonſtratiua tm̄. qđ ē ꝓprium eoꝝ ſignificatū. ſignificat vlteriꝰ ꝙ exiſtēte ꝯditiōe ſubſtitutiōis ſubſtitutꝰ admittat volēs vel inuitꝰ ſm̄ q̄litatē perſone ſubſtituti. Si eñ eſt ſubſtitutꝰ filius furioſus q̄ erat in eiꝰ ptāte tꝑe mortis eſt neceſſarius vel volūtariꝰ. vt i. §. j. inſti. de heredit. q̄li. ⁊ diffe.

Excōmunicatio eſt extra cōmunionē eccl'ie ſeꝑatio. vl' cēſura eccleſiaſtica excludēs a cōmunione fideliū. xj. q. iij. c. nihil. et. §. euidēter. vel eſt eterne mortꝭ dānatio. xj. q. iij. nemo epoꝝ. et. c. nullā. ꝗ feſtinare debemꝰ vt mortuꝰ a xp̄o ſeꝑatus ꝑ excōicationē reintegret ⁊ recōciliet xp̄o ꝑ abſolutionē. Maioribꝫ eñ malis dꝫ ſincera charitas ſubuenire. l. di. vt ꝯſtitueret. et glo. in. c. pñti. c. ti. li. vj. Vel ſic generalit'. eſt a q̄liber licita cōmunione vl' legitio actu ſeꝑatio vl' a ſacramētis excluſio. Spēs excōicatiōis infinite pñt eē. qꝛ tot q̄t ſunt ſpēs cōionis: due tñ ſpēs eiꝰ ꝑcipue ſm̄ canones cōiter vſitant. ſ. maior ⁊ minor. ð vtraqꝫ illaꝝ hꝛ. iij. q. iiij. engeltrudā. Nā vna excōicatio q̄ maior ē dr̄ anathema. et excludit ab ingreſſu eccl'ie et a cōione fideliū ⁊ a ſacris. hec vocat maior: et fert cū ſolēnitate. De q̄ etiā dat ꝑcedens deſcriptio cū dicebat. Eſt a q̄liber licita cōione hoīm vel legitimo actu ⁊ ſacramentoꝝ ſeꝑatio. Vñ ⁊ Adā excōicatus fuit ab eſu ligni. in. §. euidēter ꝑal. xj. q. iij. et ð ſen. excō. ſi quē. in glo. iij. Alia dr̄ minor. et illa tm̄ ſeꝑat a ſacramētis. Et hec ē duplex. Vna ꝑ participiū a iure: vl' ꝑ ſniam ab homine. Alia ſeꝑat a cōione fideliū nō ſacramentoꝝ. v. q. ij. pñti. ſm̄ Hoſt. de cle. excō. miniſtrāte. §. itē ſciendū. Eſt eñ q̄dā excōicatio iuris a q̄ abſoluit epūs niſi abſolutio ſit ſummo pontifici ob reuerentiā ſeruata. de ſen. excō. nuꝑ. Alia hoīs vt epī vl' ſui vicarij vl' delegati. de offi. ordi. cū ab eccl'iaꝝ. de maio. et obe. c. vnico. li. vj. in glo. Et nota ꝙ excōicatio eſt medicinalis nō mortalis diſciplina. nō eradicās: dū is in quē lata fuerit nō ꝯtemnit eā. c. j. eo. ti. li. vj. Etiā excōmunicatio dr̄ mucro epī. xvj. q. ij. c. viſis. in fi. vbi dr̄. Felici mucrone epi ſacerdotum piacula reſecent. et. xxiiij. q. iij. corripiātur. Itē dr̄ anathema improprie. ab ana. i. ſurſum. et theca figura olim ī frontibꝫ damnatoꝝ impſſa. et ſic q̄ſi anathema dr̄ et hec maior q̄ duplex eſt. Quedā ſine ſolēnitate. Alia ſolēnis: qñ duodecim epi vel ꝑ̄ſbyteri cādelas in terrā ꝓijciūt ⁊ pedibꝫ calcant. Et nō differt ab alia: niſi ī ſubſtātia ꝙ maior ē terror ⁊ ꝯfuſio. de his duobꝫ i. c. cū nō ab hoīe. de iudi. Et excōmunicatꝰ amplius et ſepiꝰ excōicari pōt. de treu. et pa. c. j. Itē excōmunicato pñt ꝑticipare ⁊ cōmunicare familia et vxor ⁊ liberi. qꝛ ſunt a canone exempti. de ſen. excō. ꝙ in dubijs. Et participans in loq̄la q̄ ad correctionē nō eſt excōmunicatꝰ. eo. ti. porro. nec predicatores vel

aliꝫ recipiẽdo elemoſynas.eo.ti. Cū ꝑ vo-
lūtate vl' ꝑdicādo ſeu mouẽdo.e.ti. rñdeo.
Et nota caſum in q̄ q̄s eſt excōicat⁹ vel ex-
cōmunicat̄ ſine pctō mortali.in.c.lr̄as. de
reſti.ſpol'.vbi mulier nolēs reddere debitū
ꝓpter ꝯſciam ꝯſanguinitatis in q̄ bñ facit:
tñ excōicat̄.Et ſic excludit̄ ab eccleſia mili-
tante nō aūt triumphante.c.inq̄ſitioni. de
ſen.excō. q̄uis al's niſi ꝑ pctō mortali ſit
q̄s excōicandus.c.nemo epoꝝ.xj.q.iij. Et
nota ꝑ.xviij.ꝯſtitutiōes Cle.cōp̄rehēſi ſūt.
l.caſus.Quoꝝ.xvj. reſeruati ſūt pape. q̄bꝫ
q̄s ipo iure excōmunicationē incurrit expſ
ſe.et ꝑ duas duo tacite.vide glo.in ꝟ.excō-
municatiōis.in cle.j. de ſen.excō. vbi enu-
merant̄ loca iſtorum caſuū. Itē excōicatio
maioꝛ cōtrahit̄ in.xviij. caſibꝫ ſm Hoſt.in
ſum.de ſen.excō.§.ꝯtrahit̄. Itē excōicatus
nihil dare dꝫ ꝑ ſua abſolutione.c.ad aureſ.
de ſymo.Si tñ ꝑ manifeſta offenſa eſt ex-
cōicatus. Primo dꝫ ſatiſfacere ⁊ poſtea ab
ſolui.de ꝟ.ſig.ex pte.Sꝫ pone.ſtatutū epi
eſt ꝙ q̄libet excōicat⁹ añq̄ abſoluat̄ dꝫ ſol-
uere decē ꝑ q̄libet menſe vtrū valeat ſtatu-
tum. Rñdet̄ ꝙ non.in.c.ad noſtrā.et.c. ne-
mo.de ſymo. licet in ꝯtrarium determinet
Hoſti.et Jo.an. in.c.ad aures.paſſ.

Excōſul eſt q̄ deſinit eſſe cōſul.ſimile notat̄
de queſtore et exqueſtore.inſtitu.in ꝓemio.
§.cum hoc.

Excuſatio eſt alicu⁹ iuſte cauſe allegatio in
defenſionē vl' ſupportationē alicu⁹ ne coga
tur cōparere i iudicio.de q̄ in.l.ij.ff.ſi quis
cautionibꝫ.et i ti.de va.⁊ excu. numerū.

Excuſatio tutoꝝ fit ex varijs cauſis.Et q̄dā
innitit̄ eq̄tati.q̄dā eñ excuſant̄ ad tpus.ſ. q̄
cauſa reipublice abeſſe ceperit ⁊ reuerſi ad
nouā tutelā infra annū nō vocant̄.ſꝫ vete-
rem nō cogent̄ ſtatū recipe.vt iſti.de excu.
tuto.vel cura.§.q̄ ſe.et.C.eo.ti.l.j. et.ff.eo.
ti.l.j.§.item q̄ reipublice. Eſt ⁊ alia excuſa
tio a tutela q̄ dr̄ excuſatio veteranoꝝ q̄ ex-
cuſant̄ a tutela ſi ſint a militia dimiſſi. ho-
neſta cauſa interueniēte ⁊ iuſta.puta ꝓpter
infirmitatē vl' aliā cauſam.Sed illa q̄ alio
mō fit nō vocat̄ honeſta: ſꝫ cauſaria.vt.ff.
de his q̄ no.infa.l.ij.§.cognomine.Et ꝑpe
tuo q̄ ſoluūt̄ a malitia p⁹.xx.annos Sꝫ ad
tps q̄ infra.xx.annos:et h̄ diuerſimode te-
net̄.q2 ſi infra q̄nq̄ nullā ſibi vēdicat imu-
nitatem.ſi vero poſt q̄nq̄ annos ſolut⁹ fue

rit habet immunitatē vni⁹ anni. Poſt octo
annos habꝫ immunitatē bienniꝫ. poſt duo
decim trienniꝫ p⁹.xvij.q̄drienniꝫ.p⁹ viginti
annos habet excuſationē perpetuā. Et eſt
alia tutele excuſatio eoꝝ q̄ numero libero
rum ſe excuſant vt rome liberoꝝ triū.C.
eo.ti.l.j.cū ꝯcoꝛ.in italia q̄ttuoꝛ.in ꝓuincia
quinq̄.excuſatio eoꝝ q̄ morbo excuſant̄.
vt ceci ⁊ ſurdi:muti:furioſi:et ꝑpetua vali-
tudine deteti.C.e.ti.l.vnica.

Excuſatio eoꝝ q̄ etate excuſantur.vt maioꝛ
xvij.annis.l.vnica.ſ̄al.et iſti.de excu.tu.vl'
cu.§.itē maioꝛ.

Excuſatio eoꝝ q̄ numero tutelarū excuſant̄.
ſcꝫ q̄ habēt tria onera tutele.i.tres honoꝛes
tutele ſm Azo.q̄ oīa habent̄.C.ſub his ti.
in rubro ⁊ in nigro.vide de hoc Azo.ibidē
in ſum.

Excuſatoꝛ ſm Azo.in ſpe.e.ti.eſt q̄ venit ad
ꝓponendū cauſas abſentie alicu⁹ q̄ nō po-
terat ſit̄ rōe ſui vl' cauſe ꝑcuratorē ꝯſtituere
vt i cauſis criminalibꝫ i q̄bꝫ licet ꝑcuratoꝛ
nō interueniat.vt in.l.j.ff.de publi. iudi.§.
rei.excuſat̄ tñ allegat̄ cau̇ abſentie hñ ad-
mittit̄.vt in.l.abſens.ff.de ꝑcu.vl' vocatus
erat vt ꝑſonalit̄ cōpareret.

Executoꝛ ſm ſpe.e.ti.eſt officialis ꝑ quē lit̄
executio vel ipſius cauſe ꝑparatio iubēte iu
dice ſuo expedit̄. Vel ſm Azo.ꝓprie eſt ille
q̄ diſcuſſa ȝcām ſn̄ie ⁊ executiōi mādat.vo
cat̄ etiā in iure apparitoꝛ. Reqre s̄. Appari-
toꝛes.al's etiaꝫ vocat̄ in iure diuerſimode.
de iſtis modis eſt glo.no.C.de excu.rei iu-
di.l.ſi vt ꝓponas.quā ꝓſequit̄ Spe.in ti.d̄
citatiōe.§.ſequit̄.ꝓpe ꝑn. Itē appellatiōe ex
ecutoꝛis intelligit̄ delegat⁹.c. ſciſcitat⁹.de
reſcrip.et.c.ſi q̄s ꝯtra.de fo.cōpe.vñ execu
toꝛes ſunt illi ꝑ q̄s iudex ſn̄iam ſuā exequit̄
et rē iudicatā mancipat effectui:et mandat
executioni. Et duplex eſt executoꝛ.ſ.merus
et mixt⁹. Executoꝛ mer⁹ dr̄ q̄ñ ꝑ nunciū nō
eſt demādata aliq̄ cognitio:ſꝫ tm̄ cauſe exe
cutio.⁊ tal' nō dꝫ audire exceptiōes. vt.C.
d̄ excu.re.iudi.l.ſi vt ꝓponis.pal.et.c. de ce-
tero.de re iudi. ⁊.ff.de iudi.l.ſi ꝑtoꝛ.⁊ de ta
li loq̄t̄.c.paſtoral'.§.q2 ꝟo.de offi.dele.vbi
bona glo.de executiōe duplici. ſm Hoſti.
tñ tenet̄ admittere exceptionē excōicatiōis.
al's appellari pt.de h̄ vide Archi.de excep.
pia.li.vj. Vel ſic. Executoꝛ merus eſt qui
nō poteſt de fraude iterpoſita cognoſcere

ab illo nõ appellat̃ niſi modũ executoĩs excedat.ff.q̃z ap.nõ reci.l.ab executore.⁊ de re iudi.q̇ ad cõſultationẽ.i fi.et.ij.q.vj.ſub illo.§.ſunt quorũ.et.§.ab executore.et.c.ſi verũ.et.§.ſe.Sed a mixto executore bñ appellat̃ ſi non admittit legitimã exceptionẽ.vel alias ptes grauauerit.de app.dilecto.⁊ c.vt debit⁹.Sʒ executor mixt⁹ ẽ q̇ habet cognitionẽ cauſe annexã.vt i.c.nouit.de app.et de re iudi.c.de cetero.ꝑal.de offi.dele.paſtoralis.in glo.vt cũ papa mãdat alicui reſtitui rẽ ſuã.vel alicui dare beneficiũ ⁊c.et talis dʒ recipe legitimas exceptiões q̃ntũcunq; ſcribat̃ ſibi abſolute a papa.vt de offi.dele.ex pte.de reſcꝑ.c.ſi qñ.et.c.cũ adeo.xxv.q.iij.et ſi nõ.

Exempt⁹ dr̃ q̇ a ſuo iudice ſiue iuriſdictione ordinarij ſubductus eſt ⁊c.

Execrare eſt abominari vel deteſtari.⁊ ꝓpꝛie attribuit̃ delictis:dicẽdo.h̃ delictũ eſt execrabile.

Exempla nõ ſunt ſꝑ imitãda.ſed exemplũ pape eſt nobis ſequendũ.xvj.q.iij.licet.di.ix.c.ſane.vbi glo.et glo.j.c.de q̇bꝫ.di.xx.qꝫ ꝑ exẽpla ſit iudicandũ cũ ius deficit.vl' intelligit̃ de exẽplis publice vl' autẽtice ꝑſone.vt ꝑncipis vel aploꝝ.et de exẽplis pluriũ ⁊ nõ paucoꝝ.vide ibidẽ.

Exercitor dr̃ is ad quem q̃tidianus q̃ſtus et vtilitas nauis ptinet.Magiſter ꝟo nauis dr̃ cui tota nauis ⁊ anchora cõmiſſa ẽ.Re.ſup̃ Actio exercitoria.vbi de h̃ habet̃.

Exheredatio eſt alicui⁹ a ſua ſubſtãtia vl' hereditate excluſio.⁊ alteri⁹ ſeu alieni inſtitutio.veluti cũ parẽtes exheredãt filios ⁊ ſcribunt alienos heredes in teſtamẽto.ita accipitur inſti.de exhere.lib.ꝑ totũ.Et ſic exheredare eſt filiũ ꝯſtituere alienũ a ſubſtantia vel hereditate paterna.et dʒ fieri cã inſerta et ꝓbata.et ꝓpter q̃s ⁊ q̃t cãs pr̃ filiũ ⁊ ecõtra fili⁹ patrẽ poſſit exheredare.no.glo.i.c.q̇ntauallis.de iureiurã.

Exero.i.peto.ſic ponit̃ exerat̃ id eſt petat̃.l.vt verboꝝ.q̃ eſt fi.C.q̇ admit.ad bo.poſ.ibi glo.penul'.vel eſt idem qꝫ aperiatur via petenti.

Exeſtuare eſt feruere.bullire.vl' calefacere vt eſt glo.in cle.dudũ.de ſepul.

Exhibere eſt rẽ in publicũ deducere ſeu oſtẽdere vt copiã habeat aduerſari⁹ rẽ ſuã tangendi.⁊ eã ſic viſam ſi ſibi ſua videt̃ cã vendicandi.de h̃.ff.ad exhibendũ.l.iij.⁊ de libe.hoĩe exhi.l.iij.§.et ait ꝑtor.Req̇re ſupra Actio ad exhibẽ.

Exilium triplex no.Archi.xlv.di.cum beatus.in fine.

Expenſe ſunt ſumpt⁹ volũtarij ⁊ nõ neceſſarij.et dr̃ expẽſa q̃ſi extra pẽſas ⁊ debitũ facta.Sʒ impẽſe ſũt vtiles ⁊ neceſſarie.a verbo impẽdere dicte.vnũ tñ m̃ltotiẽs ꝓ alio ponit̃.vt.l.iulia.i fi.ff.de minoribꝫ.vbi expenſe ꝓ neceſſarijs ⁊ vtilibꝫ dũtaxat ponũtur.put ibi no.Etiã impẽſe ꝓ voluntarijs ponit̃ nõ ſolũ vtilibꝫ et neceſſarijs.ff.de ꝟ.ſig.l.ipenſe.Quis differẽtia ꝑdicta ꝯtrariũ dicat.Expẽſe differũt a dãnis.vñ iuramentũ factũ ſuꝑ vnũ nõ extẽdit̃ ad alterũ.nã expenſe fiũt cã litis.dãna ꝟo ex diſcordia ꝓueniũt.vt deſtructio dom⁹ ⁊ ſilua.de iniur.c.in nr̃a.in tex.et glo.

Expilatores ſm̃ Azo.in ſum.C.et.ff.de cri.expi.here.hi ſũt q̇ ex rebꝫ vacãtis hereditatis aliq̇d ſurripiũt ⁊ expilãt.de pe.di.j.aut facta.Req̇.s.actio expi.here.

Experiri q̃nq; ponit̃ ꝓ rñdere ſeu defendere vt de iudi.c.j.de ꝓcu.c.q̇ generalit̃.li.vj.q̃nq; ꝓ agere.vt de cauſa poſ.et ꝓprieta.c.paſtoralis.

Explicatio eſt allegatio q̃ ſupplicationẽ infirmat.vñ replicatio ẽ allegatio ꝯ exceptionẽ:⁊ adiuuat actorẽ.Et ſupplicatio ẽ allegatio q̃ replicationẽ infirmat ⁊ reuʒ adiuuat.Sʒ explicatio ẽ allegatio infirmãs ſupplicationẽ.et fit ꝓ actore ꝯ reũ.

Exponere.i.ꝯ ſe ponere.Exponi aũt dicuntur infantes ſui liberti ⁊ languidi ſi ſine cura dimittũt̃.vl' eis alimẽta negant̃ a parẽtibus:a dñis vel patronis.vt i.c.vnico.d' infan.et lang.Exponere em̃ aliq̇ ſolẽt relegato pietatꝭ officio infantes vl' languidos añ eccleſias ponere:vt eos alij miſeratiõe moti colligãt.lxxxvij.di.ſi expoſit⁹.

Expreſſum quõ dupliciter ſumat̃.no.ff.de vul.vt pupil.l.j.in pte.et de ꝑben.ſi ep̃s.in glo.certas.li.vj.

Expreſſa pupillaris ſubſtitutio.Req̇re infra ſubſtitutio.

Exorciſte grece latine dicunt̃ adiurãtes.xxj.diſt.cleros.

Extimare eſt alicui⁹ rei certũ ꝑciũ dare.⁊ eſt idẽ qḋ taxare.vel certũ ꝑciũ diffinire et determinare.

Extraordinariū remediū eſt qđ ob aliquā cām extra vl' vltra curſum ſolitū alicui daṫ vt reſtitutio minori leſo vl' abſenti cā iuſta neceſſaria vl' ꝓbabili. ad q̄ remedia nūq̄ʒ recurrendū eſt q̄ꝺdiu remedio ordinario loc⁹ eſt ad qđ pōt haberi recurſus.

Extraordinariū iudiciū ē corā delegato. vel qn̄ nō ꝓcedit in figura iudicij: ſʒ ex officio iudicis ī modū inq̄ſitiōis vl' denūciatiōis vide tex. iūcta glo. in. c. qm̄ ꝯtra. de ꝓba.

Extra. no. archi. de p̄ſcrip. ſtatutū. li. vj. §. iij.

Extermiare eſt q̄ſi extra termios vite vel iuriſdictiōis ſue ponere. cle. vnica. de iureiur. de here. excōicam⁹. §. moueāṫ. ⁊. §. ſe. poniṫ etiā p deponere. deſolari. in exiliū mittere.

Extūc tps extremū ſignificat. ff. de ꝯdi. ⁊ de mon. l. ſi is. §. ſi ita.

Ex. no. archi. iiij. q. v. q̄ſq̄s. ⁊ pleni⁹ Jo. cal. in. c. vr̄a. de coha. cle. et mu. et Jo. mo. đ here. excuſat⁹. li. vj. Etiā archi. de p̄ben. cū i illis. c. li. et Pau. i. c. in lr̄is de reſti. ſpol' etiā no. C. de legi. l. nō dubiū. Et qn̄q̄ʒ in cōpoſitiōe ſtat augmētatiue p valde. vt exeq̄re. i. valde eq̄re. vt. l. j. ff. de le. j. vbi đr. ꝑ oīa exequata ſūt legata fideicōmiſ.

Exploſa. i. excluſa. c. inq̄ſitioni. de ſen. excō.

Extorres. i. imunes vl' inſontes. đ ſen. excō. ꝯtingit. et di. xix. nulli phas ē. vbi đr. ſʒ extorrē a ſctō fiat miſterio. et ea. di. c. ita dn̄s. §. in oēm terrā. vbi đr. vt extorrē. i. alienum ſe miſterij intelligiṫ eſſe diuini. et hr̄. C. de cuſto. reo. in. l. de his q̄ eſt. l. fi. et de pe. di. ij. Itē p inde: vbi đr. nudari facultatib⁹ ꝓprijs ⁊ patrie ſue extorres fieri etiaʒ. xj. q. j. cōſpirationem.

Exqueſtor eſt q̄ publice pecunie ꝯgregāde: ſeruāde: et q̄rende officiū hēbat hāc adminiſtrationē depoſuit. vl' đr ille q̄ q̄ſtoris deponit admīſtrationē. vt no. inſti. in ꝓemio. §. cūq̄ʒ h̄. in glo. vide s̄. excōſul. ⁊. j. q̄ſtores

De FA

f Aber lignarius đr nō ſolū q̄ ligna dolat ſed generaliṫ oīs q̄ edificat. ff. de v̄. ſig. l. fere. §. fabros.

Fabricenſes dicebāṫ ſm̄. l. C. eo. ti. li. xj. qui erāt deputati armis faciēdis. reparādis et vendēdis. Sʒ Jo. an. de ſen. excō. ſi iudex. li. vj. dic̄ ꝙ fabricēſis đr q̄ publica arma fac̄ et in publicis fabricis ⁊ nō alibi. ⁊ dat prīmicerioꝛi vt reponat ī publicꝭ armamentꝭ q̄rū brachia ſtigmate figurabanṫ Require infra ſtigmate.

Facere đr ille cui⁹ auctoritate fit. đ ſen. excō. c. mulieres. ⁊ facere đr q̄s ſtatim. ꝯfeſtim. incōtinēti. mox. ilico. qđ facit ſine interuallo. nullo actu ꝯtrario aut impertinēte intermedio. de elec. q̄r ꝓpter. vbi đr ꝙ poſt collationē mox dʒ electio celebrari. ſil'r cū vis infertur pſone incōtinēti repelli dʒ. i. ſine interuallo q̄ſi bello ꝯtinuato. Itē idē qđ facit in triduo. C. de erro. aduo. l. vlṫ. vbi đr ꝙ aduocat⁹ p̄t reuocare errorē ſuū ſtatim. i. īfra triduū. Et h̄ intelligit Placē. ſic̄ ſonat. Sʒ Accur. h̄ intelligit qn̄ cā durat poſt errorē tm̄ p tres dies. Itē qđ fac̄ in decē dieb⁹. ff. de ꝯſti. pe. l. ꝓmiſſor. vbi đr. ꝙ ſi q̄s ſine die ꝯſtituerit ſe ſoluturū pecuniā alicui ꝯ eū agi p̄t ſi ſtatim nō ſoluerit infra. x. dies. Itē qđ facit ī vno anno. xx. q. j. puella. vbi đr ꝙ ſi inſcijs parētib⁹ infra. xij. annū velū acceperit parētes vl' tutores p̄nt h̄ ſtatim irritare infra annū. Itē qđ facit cū quodā tēperamento tpis. ita ꝙ nec minimū vl' maximū tps aſſumit qđ magis p̄t intellectu cōcipi q̄ʒ dici. ff. de ſolu. l. ratū. ⁊. l. de codicib⁹. vbi đr ꝙ heres fideiuſſori teſtatoris h̄ qđ adita hereditate ſoluit p defuncto ſtatim ſoluere dʒ. i. cū q̄dā tēperamento tpis: nec eñ ſtatim cū ſacco parat⁹ venire dʒ. Itē qđ facit cū ꝑmo p̄t. đ reſti. ſpo. olim cā. vbi đr ꝙ vim illatā reb⁹ p̄t q̄s repellere incōtinēti. i. q̄ꝺcito poterit collectis amicꝭ. ita tn̄ ꝙ illđ incōtinēti nō extēdaṫ vltra annū. hec Ber. de elec. q̄r ꝓpter. Itē qđ facit ī vno mēſe. j. q. j. cōſtat. vbi đr ꝙ ſi aliq̄ ordinati ſūt ab hereticis p vim ſi ſtatim renūciauerit ꝯciliabulo hereticoꝝ. i. infra mēſem tūc excuſanṫ Item q̄ꝺcito ſcit. vt. xxxij. q. ij. mulierē. Itē qđ facit qn̄q̄ʒ. vt. ff. ſi cer. pet. l. j. vbi diciṫ. Cuicūq̄ʒ rei aſſentimus alienā fidem ſecuti mox recepturi ex eo ꝯtractu credere dicim⁹.

Factitare eſt frequēter facere. l. fulcim⁹. §. latitare aūt. ff. q̄. ex cau. in poſ. ea.

Factio eſt conſpiratio. l. quiſq̄s. C. ad. l. iul. maieſta. vbi glo.

Falcidia đr lex a falcidio tribuno plebis q̄ ipſam adinuenit ad h̄ ꝙ q̄s extraneo ī teſtamēto ſuo legare nō poſſet q̄n ad min⁹ q̄rta remaneret heredi. ꝙ ſi ꝯtra faceret locū nō